

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hó ... 7 kor.

Nyitási költségek
mozgáspénz szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Réserve-
Társaság.

Kisfalvi térség-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, november 15.

Nem sikerült a megegyezés a románokkal.

(A románok ragaszkodnak a román imperiumhoz. — Statusquo ante — a békekötésig. — Jászi miniszter visszautazott Budapestre.)

Két napig nem volt nyugodt szív ebben az országban, soha nem sejtett aggodalom szorongatta a lelkeket s minden ajkuk egyetlen kérdés lebegett: Mi lesz Magyarországból?

Mi lesz most a béke aranyló hajnalán; ha akkor, midőn minden nép ujjong s örömmámorban uszít, letépik rólunk a köntösünket, levágják a karunkat s dolgos, munkás élet helyett lassu sorvadásra ítélnék? Mert mindenki tudja a világon, hogy Erdély aranya, ezüstje, sóbányái, hatalmas erdői s mindenekfelett dus szénbányáinak hiányában Magyarország nem életképes ország.

Magyarország minden kégszálla a megpattanásig megfeszült e napokban, millió és millió szív csengetett a telefoncsengőkön s telegráf drótok végtelen vonalain a paroxizmus lázáig fokozódott kérdések futkostak.

A tanácskozás termében is nehéz, sőt olykor izgatott volt a hangulat. Az egymástól messze eltávolodott lelkek csak nagynehezen jutottak közelebb, csak fokozatosan melegedtek fel, midőn nyilvánvalóvá lett, hogy olyan államférfi vezet a tárgyalásokat, kinek minden szava jóindulat, őszinteség s akinek nincs egyetlen hátsó gondolata sem. Mert a románság vezérférfiai mégis felismerték ezt. Meglátták, hogy a magyarság képviselője tálcán hozza eléjük a megértő és becsületos magyar szívet, amelynek nemes szeretete a legnagyobb garancia lehet, hogy Magyarországon nincs többé elnyomott és elnyomó nép.

S ha nem sikerült is a tárgyaló feleknek olyan megállapodásra jutniok, mely mindkét felet kielégítse, bebizonyosodott az egyik román delegátusnak a következő mondása:

— Háromszáz éve most történik először, hogy a két nemzet demokratikus eljemei ilyen találkozássra összejöttek. Ha teljes egészében nem is értettük meg egymást: a szíveinkben egymás iránt kölcsönös szimpátia és meleg érzés keletkezett. S ez a legszebb reményekre jogosít.

Egyelőre tehát megmarad a — statusquo. De ugyanakkor a románság vezető férfiai ígéretet tettek arra nézve, hogy minden erővel a rend és nyugalom fenntartására fognak törekedni.

Maniu Gyula nyilatkozata.

Maniu Gyula országgyűlési képviselő, a kinek megérkezéséig a tegnap megkezdett tárgyalásokat felfüggesztették, késő éjjel érkezett Aradra. Ma reggel Maniu Gyula az Aradi Közlöny tudósítója előtt a következőket mondta:

— Késő éjjel érkeztem Aradra hosszú és fárasztó utazás után. Utazásom folytatását különféle kellemetlenségek gátolták, így a többek között Bécsben, ahol keresztül kellett utaz-

nom, a vörös gárda tagjai feltartóztatták és hosszas igazolási eljárás után bocsátottak szabadon. A most folyó tanácskozásokról és azoknak érdeméről e pillanatban nem nyilatkozhatom, mert még jóformán informálatlan vagyok a tegnapi tárgyalásokat illetőleg. Véleményem a dologról csak akkor alakulhat ki teljesen, ha a tegnap lefolyt tárgyalások anyagát ismerem. Mondanom sem kell, hogy a román komité követeléseinek kérdésében a komité tagjaival elvileg teljesen egy nézetem vagyok. Végleges véleményem azonban csak akkor fog kialakulni, ha a komiténak ma délelőtt megtartandó értekezletén véglegesen főgunk határozni.

Ma délelőtt dr. Pop C. István elnökkel értekezletet tartott a román nemzeti komité. Az értekezleten résztvettek: dr. Pop C. István, Goldis László, dr. Vlád Aurél, dr. Maniu Gyula, dr. Erdélyi János. Azok a román lista küldöttek, akik a tegnapi értekezleten is résztvettek, ezen kívül megjelent ott a nemzeti komiténak több tagja, akik kívül állanak az intéző bizottságon. Az értekezlet határozatát a komité közléseket nem tett. A határozat azonban a román küldöttek válaszában a mai közös értekezleten vissza fog tükröződni.

Megkezdődik a tanácskozás.

Délután 3 órakor a megyei főispán fogadó termében újból kezdetét vette a tegnapi felbeszakitott értekezlet. A kép ugyanaz, mint tegnap volt. A tárgyaló teremben ezúttal sem foglalhattak helyet a hírlapírók, akik tömegesen lepték el a tárgyaló terem előszobáit. A tegnapi hangulat izgalmai a mai napon is lehe, még fokozottabbak. Mindenkélt eltöltött a tudat, hogy ezek a percek fognak dönteni Erdély sorsa felett. A tegnap közölt nyilatkozatban teljesen megnyilvánult a románok követeléseinek nagysága és a tárgyalások eredményétől függ, hogy mennyiben lehet összeegyeztetni a román kívánságokat a magyarság érdekeivel.

A tárgyaló terem bepárnázott ajtaján keresztül csak alig hallhatóan törnek át a hangok. Most Jászi beszél, most Pop Cs. István hangja tör gyenge erővel keresztül az ajtón. Majd Maniu Gyula emelkedett hevű beszédjét lehet hallani. Csak szavak, hosszú mondatoknak egy-egy töredéke nyer utat az előszobáig, a hol mindenkit az újságírók raja vesz körül.

— Van-e már valami eredmény?

— Történt-e már valami döntés?

A kérdésekre senki sem tud válaszolni. Goldis László jön ki, akit megrohannak az újságírók.

— Meddig fognak eltartani a tárgyalások?

— Azt e percben tudni nem lehet. Lehet, hogy tíz perccig, lehet, hogy három napig.

A románok hajthatatlanok.

Egy szakettruhás szőke fiatalember jön ki, dr. Csécsy Imre, Jászi miniszter fiatal titkárja, aki az izgatott újságírók előtt a következőket mondja:

— Az ülés elején dr. Pop Cs. István a román Nemzeti Tanács nevében kijelentette, hogy a románok nem fogadják el azt a propozíciót, amelyet a megegyezésre vonatkozólag a tegnapi értekezleten Jászi miniszter tett. Ezzel azonban a végleges döntés még nincs meg. A magyarság képviselői remélik, hogy e visszatartás dacára is alálom fog nyilni a tárgyalások olyan folytatására, amelyekben remény lehet a megegyezésre.

Bent a tárgyalás folyik tovább. Mondják, dr. Somló Bódolg kolozsvári egyetemi tanár újabb propozíciót tett a területi kérdések elintézésére. Rövid idő múlva jön a hír, hogy a románok Somló előterjesztését nem fogadják el. Ezután Maniu beszél. Több mint két órát tartó hatalmas beszédet mondott. Hogy a beszédben mik voltak, arról a kívül állók semmit sem tudnak és várják a történelmi fontosságú értekezlet végét, amely talán döntést hoz a magyar és román nemzetnek ebben a régóta folyó perében.

Izgalmas várakozásban teltek a percek. Az utcáról nagy számú közönség jött fel a várnegyháza emeletére a kíváncsiskodók szám aegyre nőtt. Aradi urak nemzetiszínű kokárdával a mellükön együtt jöttek a román katonatisztekkel, a kik uniformisukon piros-sárga-kék szalagot hordtak.

— Mi van? Ezt kérdezte mindenki.

Varjassy Lajos dr. kormánybiztos jött ki a tárgyaló teremből. Az érdeklődők körülállották:

— Csak egy szót kormánybiztos ur.

— Még nincs döntés. De ugylátszik status quo ante vagy megegyezés.

Fél nyolckor végre, a künn állók már-már határtalan izgalma közepette megnyílt a tárgyaló terem ajtaja, amelyen keresztül szállingózni kezdtek kifelé a bent levők. Az újságírók azonnal benyomultak a terembe, ahol fűlelt, meleg és dohány füst töltötte meg a levegőt.

Jászi miniszter fogadta az újságírókat:

— A tárgyalást felfüggesztettük — mondotta — 9 órakor fogjuk ismét folytatni. A tárgyalás lefolyásáról az urak közös kommunikét kapnak, amelyben minden benne lesz.

Erre egyenesen az egyik szobában levő gépirő hölgyhöz sietett, kinek ő maga diktálta le a tanácskozás lefolyásáról szóló kommunikét.

A tárgyaló teremben hosszú ideig élénk élet uralkodott. Bokányi Dezső és Vlád Aurél félrevonulva a szoba egyik sarkában heves gesztikulálások között vitakoztak. Az újságírók körülvették őket és körülvették Apáthy Istvánt is, aki dr. Erdélyi Jánossal folytatott heves vitakozást.

— Mi az impressziója a tárgyalás végeredményéről — kérdeztük Bokányit.

Impresszióról nem beszélhetek most, alig más fél órával a végleges döntés előtt. Kár volna jóslásokba bocsátkozni ilyen rövid terminus terhe alatt erre nincs is szükség, mert amikor lapjuk megjelenik, már nemcsak impressziókat, hanem pozitívumokat is írhatnak.

Ezután az urak elszéledtek, egyedül Jászi miniszter maradt itt. Csak kilenc órakor ment vacsorázni. Jászi közben többször beszélt Budapest-

tel telefonon s egyik beszélgetése közben a telefon kagylójába többek között a következőket mondta:

Jászi mai tanácskozása a románokkal.

Ma délután 3 órakor Maniu Gyula részvételével folytatták a megkezdett tárgyalásokat. Jászi Oszkár megnyitójában foglalkozott ama sérelmekkel, amelyeket a román Nemzeti Tanács nevében tegnap Popp Csicsó képviselő felsorolt. A miniszter egyes tényeket helyesbített, másoknak azonban részben igazságát konstataálta és közölte, hogy a miniszterelnök és a belügyminiszter ígéretét bírja arra nézve, hogy ezek a visszaélések orvosoltatni fognak, illetőleg a sérelmek megfogókat torolttatni.

A miniszter előterjesztése után Vlád Aurél panaszt emelt, hogy a hadügyminiszter rendelkezése a póttestek szerveznie csapatokat, melyek sok helyütt valóságos guerilla bandákká torzulnak el és a nemzeti tanácsok áldásos munkáját veszélyeztetik. A miniszter megnyugtató kijelentései után a magyar és a román Nemzeti Tanács közösen elhatározta, hogy a petrozsényi bányák körül mutatkozó zavarok lecsendesítésére közösen fognak közreműködni. Ezután a miniszter a fegyverszüneti szerződést ismerteti és kijelenti, hogy dacára annak, hogy a megszállt területeken is a magyar közigazgatás érvényben maradt, a magyar kormány változatlanul fenntartja a román nemzeti tanácsnak tett prozocióit.

(Goldis László válasza.)

Erre Goldis László a következő válasz-iratot olvassa fel.

— Tisztelt Miniszter Ur! A Román Nemzeti Tanács alapos megbeszélés és megfontolás tárgyává tette a Magyar Nemzeti Tanács Kormányának Ön által közvetített azon válaszát, melyet a kormány a Román Nemzeti Tanácsnak a hozzá intézett jegyzékére adott. Sajnálattal kell Önt értesítenem arról, hogy a Román Nemzeti Tanács a válaszban az ő jegyzékének teljes visszautasítását állapítja meg.

A román nemzet joggal követeli teljes állami önállóságát és magát semmiféle olyan provizórikus megoldásokkal el nem homályosíthatja, amelyek egyrészt elvileg a jogot kétségbe vonják, másrészt semmi garanciát nem nyújtanak arra, hogy a végleges megoldásig is garantálhatnák a közrendet, a vagyoni és életbiztonságot a román nemzet által lakott területeket.

A román nemzet elismeri a békekongresszusnak illetékességét arra, hogy az ezen nemzet által saját állama részére reklamárt területeknek végleges határait megállapíthassa. Valamint teljes kötelezettséget vállal arra, hogy a maga területén élő egyéb népekkel szemben respektálni fogja a Wilsoni elveket s minden nép számára a szabad nemzeti fejlődés feltételeit mindenkor biztosítani kész. Az Ön által proponált megoldással szemben azonban egyrészt a román nemzet állami önállóságának megtagadását, másrészt a végleges béke beálltáig ezen népek közül a közrend fenntartására való törekvésnek lehetetlenné tételét látja. Ily körülmények között a Román Nemzeti Tanács a Magyar Nemzeti Tanács kormányának Ön által közvetített prozocióit el nem fogadhatja, a bekövetkező további eseményekért a felelősség teljeségét magától elhárítja s azt a Magyar Nemzeti Tanács kormányára hárítja. Mindazonáltal a Román Nemzeti Tanács a maga részéről továbbra is minden lehető el fog követni arra, hogy a románok által lakott területeken a közrendet, a vagyoni és életbiztonságot megóvja és reméli, hogy ebben a törekvésben Wilson elnök kifejezett kívánságához képest minden részről a legteljesebb segítséget fogja tapasztalni annál is inkább, mert a történelem ítélőszéke előtt mindenestre pártatlanul fog megítélni az egyes népeknek ez irányban tanúsítandó magatartása. Kérem igen tisztelt miniszter ur, szíveskedjék ezeket a Magyar Nemzeti Tanács kormányának tudomására hozni.

(A román nemzet szuverenitása.)

Erre a válasz iratra Jászi miniszter kijelentette, hogy a kormány eredeti álláspontjához ragaszkodik. Itt tisztára bizonyos helyeseknek elismerését adja, melyekhez kétségveszélyes kerestülvételről van

— A tárgyalások félbeszakadtak. Pozitívum még nincs, de mintha a helyzet kissé javult volna

szó. — mondotta a miniszter. Mi most abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a Wilsoni elveknek, az a magyarázata, amelyet mi adtunk, azok intencióinak jobban felelnek meg, mint a román nemzeti tanács által javasolt magyarázatok. A miniszter konstataálja, hogy a válaszjegyzék egész más alagra helyezkedik, mint az eredeti memorandum: a rend fenntartásának szempontja háttérbe szorul és a román nemzet szuverenitása lép előtérbe. A miniszter az államalakulási és a határ-küszitási kérdést teljesen kikapcsolandónak véli és csak egy olyan módozatot keres, amelyen az általános béketárgyalásokig a rend és a nyugalom fenntartható. Figyelmeztet arra, hogy a román Nemzeti Tanács óhajításának a megvalósítása

nem hogy a rendet garantálná, hanem még sokkal nagyobb mértékben veszélyeztetné.

A félreértések elkerülése végett a miniszter annak a kijelentését hangsúlyozza, hogy a kormány által javasolt megoldás nem akar az elvi kérdéseknek prejudikálni és mindkét fél elismeri egymás szabad kezét a béketárgyalásokra vonatkozólag. A miniszter hangsúlyozza azt is, hogy az ő ajánlata olyan messze menő koncessziókat tett, aminek felelős állásba lévő miniszter talán soha és sehol nem kínál fel. Az ország nemzetiségei, ha most beviszik a vitába a román nemzeti állam szuverenitásának szempontjait is,

ez a haroknak olyan véletelkéig való feszülését jelenti, amely nem a békének a művét szolgálja, hanem még a mainál is súlyosabb megpróbáltatásoknak tené ki az országot.

Ha a kormány tervét túlnehézkesnek találják gyors keresztülvételre, úgy kész az elvi alap sérelme nélkül egyszerű leboncoltási módokat ajánlani.

Vlád Aurél hangsúlyozza, hogy a szuverén román állam nem akarja majdan nemzetiségeit elnyomni, hanem azokkal szemben a Wilsoni elveket fogja érvényesíteni. A románok a rendet mind addig nem tarthatják fenn, míg megfelelő impérium birtokába nem jutnak.

A miniszter Vládnek azt válaszolta, hogy ennek a kérdésnek a szuverenitási kérdéséhez semmi köze sincs s a kormány szívesen bacsítja a románok rendelkezésére azokat a hatalmi jogosítványokat, melyek a rend fenntartásához szükségesek. Azonban ennek a kérdésnek, amelynek megoldása úgy magyar, mint román érdek, nincsen semmi köze ahhoz a teljesen különálló román államisághoz, amelyet javaslatba méltóztatott hozni, mert semmi garancia arra nincsen, hogy egy ilyen román államiság ugyanerre az állápontra fog helyezkedni. Oda fogunk eljutni, hogy azok a jogtalanságok, amelyeket most a román urak elpanaszoltak, a magyar nemzet ellen fognak fordulni. Már pedig nekünk nem lehet az az intenciónk, hogy egyszerűen a jogtalanságok szerepét felcseréljük.

Lázár Aurél dr. a miniszter javaslatát egészben a román nemzet önrendelkezésének jogába ütközőnek tartja, másrészt azt véli, hogy nem szolgálna a közrend gyors helyreállításának célját, minthogy a gyakorlatban való sürgős megvalósítása lehetetlen. A határnak megállapítása a békekongressziónak lesz feladata, már pedig a miniszter javaslatára ennek a rendezésnek elébe vágná. Kétségbe vonja a hivatalos statisztika megbízhatóságát, annál kevésbé, mert itt a magyarságnak a városunkban való túlsúlya különben is az elnyomó politika következménye. Ezért nem marad egyéb hátra, mint a román nemzetnek az összes román lakta területekre való természetes szuverenitásának alapjára helyezkedni és ezen belül a többi nemzetek jogait figyelembe venni. Jászi miniszter kifejti, ha még a statisztika nem is volna pontos, mégis csak nyilvánvaló, hogy nagy kiterjedésű magyar és más nemzetek lakta összefüggő etnológiai egységek vannak a memorandum által

követelt területen, amelynek a román közigazgatás alá nem bocsájtható. En az hiszem ugymond, lehetetlen arra az állápontra helyezkedni, hogy azon a területen, amely jóval tulmegy a történelmi területen is, egyedül a román nép az, amelynek önrendelkezési joga van. Önök nem fognak Európában egyetlen embert sem találni, aki ezt az álláspontot elfogadja.

Vlád Aurél statisztikai adatokra hivatkozik és arra utal, hogy a románoknak 104 járásban abszolút többségük van és hogy az Erdélyhez csatlakozó vármegyékben is kompakt tömböket foglalnak el. Nem ragaszkodik a szóban forgó vármegyék egész területéhez és kiemeli, hogy a székelység csak három vármegyében foglal el zárt területet, a szászok egyetlen vármegyében sem bírnak többséggel, a svábok sem laknak zárt területen. Ha a románok lakta terület egészét vesszük figyelembe, fogadni merne, hogy még a mai hivatalos statisztika szerint is 60 százalékot tenné ki a románok többsége.

(Hilabavaló a román imperium.)

Somló Bodog egyetemi tanár kifogásolja, hogy a román urak nem foglalnak el egységes elvi álláspontot követeléseik megalapozására. Hol az abszolút többség alapjára helyezkednek, máskor pedig nem ismerik el a magyar abszolút többségeket, mert azokban az eddigi magyar politika eredményét látják. Más alkalommal ismét egyes területeken lévő relatív többségekre hivatkoznak, az ott lakó különböző nemzetiségekkel szemben.

A tisztán etnológiai álláspont keresztülvételét lehetetlennek tartja, mert az szétporlasztaná a mai közigazgatási egységeket és ezzel csak fokozná a rendtelenséget. A megyék szerinti megosztást sem tartja jónak, mert azzal nagyszámú magyar lakosság kerülne közigazgatás alá és viszont nagyszámú román lakosság maradna magyar közigazgatás alatt. A megoldás egyedül módját abban látja, hogy a románok mindazokban a járásokban és városokban kapták meg a közigazgatást, amelyekben abszolút többséget alkotnak. Ezen az alapon a mai megyei keretek könnyen volnának revidálhatók. Kifogásolja továbbá, hogy a román álláspont nem mondja meg, hogy mit ért imperium alatt. Azzal tisztában kell lennünk, hogy hiába kapnák meg az imperiumot, teljes lehetetlenség volna azt a magyar központi kormányzat támogatása nélkül gyakorolni. Az ellen nem volna kifogása, hogy az átadandó román járások és városok felett álló egységes román központi kormányzati szerv létesíttessék, amely azután kiküldöttei útján fenntartaná a kapcsolatot a magyar kormány szervekkel.

Bokányi Dezso azt kérdezi, hogy a román népnek milyen szerve állapította meg a 26 vármegye követelését, továbbá, hogyha a román Nemzeti Tanács elveszi az imperiumot, milyen eszközökkel fogja biztosítani a rend fenntartását. A mentést ma az egész országban az önkéntes mentés útján eszközlik. Az uraknak nincsenek önálló eszközeik, ha pedig a mi eszközünkkel akarják a rendet fenntartani, akkor arra inkább magunk vagyunk hivatva. A világ előtt és a magyarság előtt nincsen semmi garancia arra nézve, hogy Önök a magyarság érdekeit megfogják tudni védeni.

(Maniu Gyula beszéde.)

Dr. Maniu Gyula kifejti, hogy a román népnek meg van a történelmi joga arra, hogy az egész román lakta vidéken önrendelkezési joga alapján szuverén önálló államot alkosson. Az e területen lakó nemzetiségi kisebbségek jogait biztosítani fogják. Bokányinak válaszulva kijelenti, hogy a román Nemzeti Tanács mandátumát a román nemzet bizalmában találja és 1848 óta olyan álláspontot foglal el, amely a román nemzet felfogásának megfelelő. A miniszter javaslatát nem fogadhatja el, mert ez a megoldás az általános békekongresszusnak prejudikálhatna és azt a benyomást kelthetné, hogy a román nemzet lemondott államalakulási jogáról. A miniszter túl szűkösén értelmezi a nemzetek önrendelkezési jogát. Az önrendelkezési jog a nemzetek feltétlen állami szuverenitást jelenti egy adott területen. Felhívja a magyar nemzetet, hogy ne várva a békekongresszust, önként ajánlja fel a román nemzetnek az önrendelkezési jogot. Szerinte a magyar és a ro-

mán nemzet a jövőben még fokozottabb mértékben egymásra lesz utalva a pánczár és pánczár törekvések között.

Goldts Bokányival szemben hangsúlyozza, hogy a román nép önrendelkezési jogát minden külső befolyástól függetlenül gyakorolja. A rend fentartásáért a felelősséget csak abban a mértékben vállalhatja, amelyben az impérium jogába jut.

(Ötvenhét százalék nem román.)

Abrahám Dezső szerint az eredeti tárgyalási alapról lesiklottak. A rend fentartása volt a román ajánlat lényege és íme most a szuverenitásról és a határok megállapításáról tárgyalnak. Ezeket a kérdéseket pedig nem tudjuk megoldani. Ezek a béketárgyalások elé tartoznak, azt ajánlja, hogy kizárólag a rend fentartásának módjait keressék. Ha a románok most az elszakadást beszélnek, nem érez magában elég erkölcsi erőt ahhoz, hogy ezen az alapon tovább tárgyaljon velük. Az uraknak a hangulata szinte óráról-órára változik. Maniunak és Vládának válaszul kiemeli, hogy az egységes nyelvterület álláspontja nem felel meg a valóságnak, mert sehol a világon nincsen olyan kevert nemzetiségi terület, mint amilyen Erdély. A 26 vármegye lakossága 57%-ban nem román. Hivatkozik a román Brote Jenőre, aki 1910-ben írt művében csak 17 vármegyét követel. Végül konkrét eseteket sorol fel annak bizonyítására, hogy a románok olyan helyen sem tudták a rendet fentartani ahol pedig a vezető tekintélyt a lakosság elismerte. Nem akar a magyarság nemzeti érzékenységére hivatkozni. A közép Duna medencéjének gazdasági egysége azonban olyan kényszerűség, amelynek figyelmen kívül hagyásáért a román Nemzeti Tanács saját népével szemben sem vállalhatja a felelősséget.

Vlád Aurél szerint a román Nemzeti Tanács pusztán szóval is könnyebben fenn tudja tartani a rendet, mint a magyarok még fegyveres erővel. Egyébként a kérdéses területen nemcsak románok és magyarok, hanem szászok, németek, szerbek is laknak, akiknek nevében a magyar tanács nincs jogosítva dönteni.

Apáthy: Önök sem!

Vlád: Tessék elképzelni ennek a területnek a statisztikáját megváltozott körülmények között, amikor nem lesz minden hivatalnok, vasúti bakter stb. magyar: akkor ezen a területen legalább 70-80 százalék lesz a románok többsége.

Dr. Vincze Sándor katonai népbiztos (Kolozsvár): Sem román, sem magyar részről nem látja a jogosultságát annak, hogy egy új állami alakulat felől itt most döntés történjék. De egy ilyen elhatározás egyenesen lehetetlen is tennie a rend fentartását: ebben az esetben számolni kell az erdélyi magyarság lázadásával, amellyel szemben sem mi, sem Önök együttesen sem lennénk elég erősek. — Másfelől ne felejtjük el, hogy Romániában egy még meg nem tört imperiálizmus uralkodik, amely az Önök akarata ellenére is megvalósíthatja a Romániával való csatlakozást. Mindezekkel szemben egy módon lehet csak igyekezni: csináljunk egy kantonisztikus demokratikus országot. Ha majd a békekongresszus azt fogja mondani, hogy ez a megoldás nem jó, hanem jobb, ha Erdély elszakad Magyarországtól: ám legyen! Én előre is örömmel és készséggel egyezem bele minden olyan alakulásba, amit az európai szövetségi társaságok kongresszusa fog kimondani. De mi ma nem egyengethetjük egy kardcsörtető imperiálizmusnak az útját. Mi ugyanannak a követelésnek vagyunk az exponensei, mint az urak, együtt ültünk a börtönökben, ne méltóztassanak tehát most e közös szenvedések következtében arra felhasználni minket, hogy mi egy új oligarchiának és egy új feudalizmusnak útját egyengessük.

Dr. Apáthy István rámutat a magyar és román nemzet egymásra utaltságára. Hangsúlyozza, hogy a tárgyaló felek egyikének sincs mandátuma arra, hogy a rend megteremtéséhez szükséges provizórikus helyzetben felmerülő kérdésekben határozzon. Mint követendő példát ismerteti azt a megegyezést, melyet Kolozsvárott a magyar, román és szász Nemzeti Tanácsok kötöttek. Ajánlja, hogy ugyanilyen módon, a katonai népbiztosok rendszerével garantálják mindent a rend fentartását és azt, hogy az egyik nemzet fegyveres erejét nem fogják a másik ellen felhasználni. Nincs más mód, minthogy megmaradjunk annál a státuszkvóvónál, amelyek minden eddigi visszaéléseit a népkormány becsületes igyekezettel minden irányban korrigálni fogja.

Dr. Lázár Aurél a biharmegyei viszonyokra hivatkozva, lehetetlennek tartja, hogy a Nemzeti Tanácsok mai szervezetükben a végrehajtó hatalom híján a rendet fenn tudják tartani.

Dr. Naugenboren Emil szász képviselő, mint az egész magyarországi népművelés ad hoc szószólója teljes határozottsággal állást foglal a kormány propositiója mellett.

(Jászi válasza.)

Jászi reflektált ezután az elhangzott észrevételekre. Nagy hálával tartozik Maniu Gyulának azért a nyílt és férfias állásfoglalásáért, amellyel végre egyszer tisztán és világosan megmondotta, hogy miről van szó, hogy tudniillik Önök a román nép önrendelkezési jogát úgy képzelik, hogy a teljesen független román államot nem a mai magyar államiságon belül akarják megvalósítani. Helyesli Abrahámnak és Apáthynek azt a feljegyzését, hogy nekünk ennek a kérdésnek ilyen megoldására nincsen mandátumunk.

— De én — ugymond — ezt a felelősséget akkor sem vállalhatnám, ha erre a kormánytól mandátumot kaptam volna is. Nem tudom összeegyeztetni sem lelkiismeretemmel, sem az engemet vezénylő általános emberi szempontokkal, sem a wilsoni elvek igazi értelmezésével, hogy mi a Magyarországon élő többi nemzetek sorsáról azok megkérdezése nélkül döntsünk. Helyesen mondta dr. Vincze: Egy nagy nemzetközi kérdéssel van szó, arról, hogy éppen végre olyan államalakulások létesüljenek, amelyek összhangban vannak az európai fejlődés általános irányával. Ennek a megállapítása pedig az általános békekongresszus elvéhez tartozik. Arról nem is akarok szólni, hogy — mint az erdélyi magyarság kiküldöttél mondták — a románok által ajánlott megoldás nemcsak hogy nem állítaná helyre a rendet, hanem olyan felfordulást idézne elő, amelyért felelősséget vállalni nincs is jogunkban.

Azt még érteném, ha Maniu Gyula a magyarországi románságot a román királlyal akarná egyesíteni. Ez még egy elképzelhető, bár véleményem szerint, a magyarországi románságra nem kedvező megoldás volna. Amde a magyarországi románságot Magyarországból kiszakítva önálló államban szervezni teljesen lehetetlen gondolat. Így egy életképtelen torz államiság jönne létre. Növelel a veszélyt a határos román királlyal helyzete, mely ma Európa legfeudálisabb, legkorruptabb államalakulata. Ennek az országnak nem szabad a magyar, a német és a szerb kisebbségeket kiszolgáltatni. Valóban Maniu Gyula és én másként magyarázzuk a népek önrendelkezési jogát. Az én felfogásom szerint ez az önrendelkezési jog egy magyar Svájcot jelent. A Maniu felfogása szerint egy szűk román nacionálista impérium.

A miniszter konstata, hogy a nagy elvi kérdésekben nem tudnak megegyezni. Ennél fogva egy merőben átmeneti megoldást ajánl a közrend és a béke fentartására. Ez a javaslat így hangzik:

(A tíz. négy pont.)

A Magyar Nemzeti Tanács és a magyar kormány megbízottai egyrésztől, a Román Nemzeti Tanács megbízottai másrésztől a következő megállapodásra léptek:

1. A magyar kormány átruhazza a Román Nemzeti Tanácsra mindazon járássok és városok kormányzatát, melyeknek román többsége van. E területen a közigazgatást a román kormányzat gyakorolja.

2. A román kormányzat megbízottai útján képviselteti magát a magyar kormányban. A román kormányzati terület összes külügyi, gazdasági és pénzügyi, közéleti és közlekedési kérdéseinek intézése végett, ugyszin-

tén részt vesz minden olyan szervben, amelynek működése a román nemzet sorsát is érinti vagy befolyásolja.

3. Az eddigi törvények a román kormányzati területen is érvényben maradnak. Új törvények azonban csak a román kormányzat hozzájárulásával hozhatók.

4. A román kormányzat a főispánok és kormánybiztosok kivételével az eddigi tisztviselői kart átveszi és minden tisztviselőt megtartja a maga helyén. Amennyiben azok kötelességüket teljesítik, el nem mozdíthatók. Elmozdításuk csak a rendes fegyelmi eljárás útján történhetik. Minden politikai üldözéstől mindkét fél szigorúan tartózkodni köteles.

5. A nem román többségi területeken levő román kisebbségek, valamint a román többségi területeken élő nem román kisebbségek védelme az 1868:XLIV. t.-c. értelmében átmenetileg is biztosított fog.

6. E megállapodások alapján a Román Nemzeti Tanács az alábbi rendelt területen a személy- és vagyonbiztonságot garantálja.

7. Az ideiglenes román kormányzat a román királlyal szembeni igénybe nem vehető.

8. E megállapodások keresztülvitelére a magyar kormány és a Román Nemzeti Tanács megbízottából kormánybizottság szerveztetik, mely a lehető legrövidebb idő alatt az új rendet életbe lépteti és e feladatának teljesítése után azonnal feloszlik.

9. Vitás kérdések eldöntésére 5 tagú bíróság alakíttatik a Magyar Nemzeti Tanács 2 kiküldöttéből, a Román Nemzeti Tanács 2 kiküldöttéből és a magyar kormány 1 kiküldöttéből. E kiküldöttek a maguk kebeléből választanak elnököket.

10. E megállapodások a szerződő feleket csak az általános béketárgyalások befejezéséig kötelezik és az e szerződés által teremtett tényleges helyzet miben sem befolyásolja a feleknek a béketárgyalásokon elfoglalandó álláspontját.

11. E megállapodások becsületes keresztülvitele a művelt nemzetek ellenőrzése mellett mindkét fél nemzeti becsületének védelme alá helyeztetik.

(A tárgyalást felfüggesztik.)

Dr. Maniu Gyula kijelenti, hogy a miniszter által felajánlott kantonisztikus megoldással a román nemzet nem elégszik meg, hanem követeli a maga számára már most a teljes szuverenitásnak azonnali megvalósítását. Amint ez megvalósul, a román nemzetnek jogában fog állani megállapítani, hogy ezt a szuverenitást milyen körben akarja majd kifejteni és gyakorolni. Ő nem mondott semmilyen konkrét megoldást, sem azt, hogy Romániához akarnak csatlakozni, sem hogy a kantonisztikus megoldást vagy a Statenbundot akarják elfogadni. Ő csak azt hangsúlyozza, hogy a román nemzetnek jogában fog állni az is, hogy a teljes elszakadást kimondja. Minden esetre a román nemzet, mint magát szuverénnek érző nemzet saját maga akarja a végrehajtó hatalmat a kezébe venni.

Ezután a tárgyalásokat 9 óráig felfüggesztették.

Nem történt megegyezés.

Este kilenc órakor ismét összegyűltek a magyar és román urak. Az ülés alig pár percig tartott és rövidesen megnyílt az ajtó, amely a tanácskozás végét jelentette.

— A románok nem fogadják el Jászi pontjait! — mondták a beavatottak.

Az értekezlet megnyitása után *Lázár Aurél dr. a komité nevében nyilatkozatot olvasott fel, amelyben konstatálja, hogy*

a tanácskozások nem vezettek eredményre s hogy az örendelkezési jognak a miniszter által kifejtett magyarázatát a komité el nem fogadhatja, minthogy a magyar kormány nem ismeri el a román nemzet azon jogát, hogy a román nemzet által lakott területeken a végrehajtó hatalmat gyakorolhassa.

Miniszternek dacára a komité a személy és vagyonbiztonság megóvását a lehetőség szerint biztosítani óhajtván, elhatározta, hogy a szabad rendelkezés elve alapján létesített nemzeti tanácsokat fenntartja, amelyek a nemzeti gárdák szervezése és továbbfejlesztése által tevékenykednek.

Ezután javaslatokat tesz a fegyverek kiosztására, a gárdák szervezésére és az azoknak fizetendő összegeknek a kormány által való kiutalványozására.

Jászi válaszában kijelentette, hogy ez a nyilatkozat tulmenny azokon a kérdéseken, amelyeknek tárgyalására itt összegyűltünk. Sajnája, hogy a tárgyalások nem vezettek eredményre, mert ezeknek az elveknek megvalósítása a román nemzet jól felfogott érdekében való lenne.

Végül Goldis László meleg szavakkal köszönte meg a miniszternek, hogy idefáradt és biztosította őt arról, hogy noha a tárgyalások eredményre nem vezettek, ez nem csorbítja azt a hálát, amelylyel a komité iránta viseltetik.

(Jászi és Maniu.)

Rendkívül érdekes jelenet játszódott le az ülés végeztével, midőn Jászi miniszter élénk vitatkozásba merült Maniu Gyula dr.-ral. Természetesen újságírókból csakhamar hatalmas kör képződött a vitatkozók körül, kik rendkívül érdeklődéssel hallgatták a valóban érdekes vitát. Jászi miniszter azt kérdezte Maniuról: — Értékesnek és életképesnek tartja-e azt a kontemplált román államot, melyet 26 magyarországi vármegyéből akarnak megcsinálni? Mert még valahogy elképzelhető, hogy Romániával egyesülve ebből állam alakul ki, de hogy önállóan 26 vármegye alkosson egy politikailag és gazdaságilag súlytalan bírói köztársaságot, az teljesen elképzelhetetlen.

Maniu: Elolvastam a miniszter legutolsó könyvét s abból sokat tanultam s magam is azt tartom, hogy a nagy leszámolás után Ausztria-Magyarország széthullott romjaiból új és egymással szoros kontaktusban levő államszövetségnek kell kialakulni. Nevezzük azt, mint Kossuth Lajos, dunai konföderációnak, ez kétségtelen.

Jászi: Nem volna-e helyesebb a svájci kantonális rendszerre áttérni, ahol minden nemzetiség kiélheti teljes szabadságát?

Maniu: Akkor már sokkal inkább az amerikai Egyesült-Államok rendszere volna kívánatos, ahol minden nemzet önálló s mégis egy politikai és gazdasági célra tör...

Jászi: Lehet így, lehet úgy... Becsüljük tehát meg egymást addig is, míg vitás ügyünkben véglegesen dönt a legfőbb aeropag: a bécekonferencia.

(Mit mond Goldis?)

A tanácskozás végén Goldis Lászlótól megkérdeztük, hogy mit ért a „nemzeti gárda továbbfejlesztése” kifejezés alatt? Goldis a következőket mondotta:

— Ezt hangsúlyozni kívánom, hogy az önök

olvasóinak nagy táborra valami román nemzeti hadsereg felállítására ne gondoljon. A nemzeti gárda az a szerv, amelylyel a románlaktá területeken a Román Nemzeti Tanács a rendet akarja biztosítani.

— Proklamálni fogják titkár urék a mai tárgyalás eredményét?

— Miért proklamáljuk? Nem történt semmi, tehát nincs alapja semmiféle proklamációnak. A megegyezés az általunk követelt formában nem jött létre. A kormány nem fogadta el a mi ajánlatunkat, mi nem fogadtuk el a kormány ajánlatát, így minden marad a régiben addig, amíg a legfőbb bíró, a nemzetek békekongresszusa ítélni fog ebben a vitás kérdésben. Egyet azonban elértünk és ez az, hogy a viszony sokkal melegebbé vált a román nemzet és a magyar kormány között, amelynél fogva reméljük, hogy a békés megegyezés is meg fog történni.

(Jászi elutazása.)

Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter és Kisérete ma éjjel 12 óra 30 perckor két napi aradi tartózkodás után Budapestre visszautazott.

A jövő héten elég bankjegy lesz.

(Fényes László a nemzetőrökhez.)

Fényes László államtitkár a következő felhívást intézte a nemzetőrökhez:

Kiáltvány az ország összes nemzetőreihez! Magyarország hirtelen átalakulása alatt a rendbontók ellen a Nemzeti Tanács és a hadügyminiszter felhívására a legkülönbébb csapatok alakultak. A különféle nemzetőrök, akik valóban hivatásukat teljesítették, nagy szolgálatot tettek a forradalomnak és a népállam hálája illeti őket.

Szerveztük számbavevése és rendezése most folyik. Utasítom az összes nemzetőr alakulásokat, hogy a vármegyei néptanácsok a közigazgatási szervekhez, avagy vármegyei kormánybiztosokhoz állományukat, munkanapjaikat, teljesítményüket bejelentésük, hogy a fentebb megjelölt hatóságoktól kijelölendő ellenőrző megbízottaink pontos adatokat kaphassanak. A nemzetőrök napidíjait november 11-ig bezárólag az ellátáson kívül napi 23 koronával mindenkinek kifizetjük, onnantól kezdve a szükséghez képest fenntartott állományt napi 10 koronával és ellátással.

Minden nemzetőrt kérek, hogy a díjak kifizetésével türelemmel várjon néhány napig, mert az országban fájdalom sokan kitalarul eldugták pénzüket és ez csak akkor kerül vissza a forgalomba, mikor e hó 16-tól kezdve a kormány részére fokozatosan anélkül is kellő mennyiségű bankjegy fog rendelkezésre állni. A független magyar államnál mindenki meghagyhatja néhány napi követelését. Ne felejtjük el, hogy a népkormánynak kötelessége a pénz értékének biztosításáról is gondoskodni. A jövő héten már elég bankjegy lesz, addig is vasárnap (17-étől) fokozatosan megkapják az adóhivatalok azokat a pénzeket, melyeket a nemzetőrparancsnokságok részére küldünk.

Nemzetőrök! Közösítsétek ki becsületes soraitokból a hitvány embereket, kik a nemzetőrség nemes cégére alatt zsanolnak és egyéb visszaéteseket követnek el, az ilyen embereket le kell fegyverezni és jelentést kérek róluk. Becsületes nemzetőrök, teljesítsétek kötelességteket odaadással és rendben és nyugodtan várjátok a fizetés legközelebbi napját.

Fényes László,
a Magyar Nemzetőrség
kormánybiztosa.

A bécsi vörös gárda.

(Nyilatkozik a parancsnok.)

* Bécsből telefonálja tudósítónk: A vörösgárda azt a hiedelmet keltette, hogy szélső forradalmi szervezetről van szó. Ezt a hiedelmet megerősíteni látszottak az osztrák parlament épülete előtt tegnap lejátszódott véres események. Tudósítónk beszélt ma a vörösgárda parancsnokával, Kisch Egon Ervinnel, aki békében jónevű újságíró és a *Berliner Tageblatt*-nak volt a munkatársa. Kisch a következőket mondotta:

— A vörösgárda a forradalom politikájának védelmére alakult. A gárda nem tartozik semmiféle párthoz, a kommunistáknak sincs semmi köze! A mi osztagaink tegnap a parlament előtt rendet tartottak. A legszigorubb vizsgálat indult meg, hogy a rendetlenséget a parlament előtt ki csinálta. Ma reggel a bűnösöket kizártuk a gárdából. A mi szervezetünk egy ezred a rend és fegyelem jegyében. Tagjai szervezett munkások és intellektuelek.

— Legnagyobb bajunk az, hogy most minden csirkefogó a vörösgárda jelvényét tűzi fel. Ha valaki valami gaztettet követ el, nekünk rójják fel. A *Neue Freie Presse* megszállását is egy hadnagy rendezte a mi tudunk nélkül. A mi célunk a szabadság ügyét kivívni, de úgy, hogy ezért csepp vérnek nem szabad folynia.

A bécsi napilapok szindikátusa elhatározta, hogy a legélesebben tiltakozik a Nemzeti Tanácsnál az ellen, hogy egyes szerkesztőségeket a vörösgárda és a népörség emberei erőszakosan megszálltak. Ez az eljárás a szabadság legelemibb követelményeit lábbal tiporja.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Pénfék este 7 órakor: A király. B) bérlet. Szombat délután 3 órakor: A pacsiirta. Esté 7 órakor: A király. C) bérlet.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton: Szép Galathea, Offenbach 1 felvonásos operettje. Ezt követi az aradi színház énekes személyzetének művésztje.

Vasárnap: Szép Galathea, operette és művészt.

* Szép Galathea. Napok óta szorgalmasan folynak a Szép Galathea próbái a Modern Színház színpadán. Offenbach bájos operettje kitünő szereposztásban kerül színre szombaton és vasárnap a Modern Színházban, ahol ezuttal először játszanak énekes darabot. A gyönyörű muzsikája operette után Várady Margit, Horváth Mici, Szegő Lili, Miklóssy Irma, Róna, Barics, Győző, Gömörly és Matolcsy énekszámokat adnak elő. Jegyek váltakozóan a Modern Színház pénztáránál.

* A király. Flers és Colweth világhírű szatirája teljesen új betanulással és új kiállítással ma szombaton és vasárnap kerül színre. A főszerepeket Csige Böske, Kiss Mariska, Bizza Ilona, Szendrey, Várnay, Faludi, Ungvári, Herold, Kertész, R. Tóth játsszák.

* Pacsiirta, Sztambul rózsája lesz az e heti két délutáni előadás. Szombat délután a Pacsiirta, vasárnap délután a Sztambul rózsája kerül színre.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetése után.

A miniszter reggelije.

*

A demokrata miniszter kétségtelenül épp. oly jól szeret reggelizni, mint a hajdani miniszterek: a reggelizés formái között azonban ugylátszik vannak jelentős különbségek. A régi miniszterek például nem igen jártak a kávéházba, hogy tejeskávájukat megigyák, mert úgy gondolták, hogy ez ártana a képzelt tekintélyüknek. A népminiszter ellenkezőleg úgy gondolkozik, hogy nagyon kellemetlen egyedül reggelizni s inkább keres magának a kávéhoz kijáró friss lapok mellé — jó társaságot.

Ma reggel 8 óra tájban Jászi Oszkár dr. miniszter egyedül kísérők nélkül, mint a többi egyszerű polgár megjelent a kávéházban. A kiszolgáló kisasszony, aki ismerte a minisztert, elébe tette az Aradi Közlönyt, aztán ott hagyta, mint a többi vendéget. Jászi miniszter érdeklődéssel olvasta a lap tudósítását a tegnapi miniszternapról, a tárgyalások fázisairól, majd hirtelen maga elé nézett, bizonyára azon gondolkozott, hogy — reggelizett-e már? Gyorsan rájött, hogy — nem. Hal-kan csöngött gyűrűjével az asztalon. A kisasszony ismét megjelent s feltette a stereotíp kérdést:

— Parancsol?

— Kávét kérek! szolt megbocsátóan.

A leány eltűnt, a miniszter olvasott tovább, aztán ismét feltekintett.

— Talán nincsen kávé, gondolta magában s a mellette elietlő főpincérnek odasugta:

— Kérek két tojást pohárba.

A tojást természetesen főzni kellett, a várakozás idejét tehát Jászi miniszter a többi reggeli aradi lapnak szentelte. Eppen ekkor haladt el mellette a kávéház tulajdonosa egy nagy adag vajjal.

— Ohó, szolt Jászi, kávé nincs, tojás nincs, jó lesz a vaj is. S a tovasietni akaró tulajdonostól elrekvirálta a vaját.

— Parancsol talán mézet is?

— Hovne, hogynel örvendezett a miniszter, tessék csak hozni.

E pillanatban lépett az asztalhoz Apáthy István a tudós kolozsvári professzor a feleségével. Míg őket üdvözölte Jászi, az alatt megérkezett a kisasszony egy rakomány reggelivel. Az egyik kezében párolgó meleg kávé, a másikban a két tojás pohárban s egy üveg-tányérkán méz.

— Ejha miniszter ur, szolt tréfásan Apáthy, ön alaposan bereggelizik.

Még mentegetőzni sem volt ideje a miniszternek, midőn Somló Bodog egyetemi professzor köszöntötte:

— Kérlek alássan egy pillanatra szolt Jászihoz s már karon is fogta s vitte tárgyalni az egyik üresen álló boxba.

— A reggeli... s óhajtott a miniszter.

— Ide hozatjuk! válaszolta Somló s már intett is a főpincérnek.

Néhány percig beszélgettek csak, megérkezett P. Ábrahám Dezső az új igazságügyi államtitkár. Egy sürgőnyt hozott. A miniszter átment vele egy másik boxba. Felbontotta a táviratot és láthatóan ideges lett: a jósikafalvai kegyetlenkedésekről kapott tudósítást.

— Ezt megmutatom Bokányinak! szolt s átment Apáthyék asztalához, hová időközben a kitűnő szociáldemokrata vezér letlepedett. Még el sem olvasták a sürgőnyt, jelentkezett a miniszternél Krisán György dr, aki a román nemzeti komité üzenetét hozta, hogy Maniu Gyula delegátus csak délfelé érkezhetik meg.

Most rontottak be a későn kelő pesti és aradi újságírók a kávéházba. Azonnal körülvették a minisztert. Szoroson, mint egy gyűrű s kérdeztek és kérdeztek kegyetlenül és irgalom nélkül. Jászi felelgetett, először halkán, aztán neki lendülve, gesztusok kíséretében mondta el a feltett kérdésekről a véleményét. Az újságírók kezükbe vették a telt kávé poharat, nyeltek egyet, aztán ismét kérdeztek. Jászi titkos irigységgel nézte a különös módon reggeliző fiukat, majd a box felé tekintett, ahol Somló Bodog dr. és Ábrahám Dezső, abban a hitben, hogy az előttük álló kávé, tojás vaj és méz az ő jogos tulajdonuk, vigán fogyasztották a miniszter reggelijét.

Milyen másképpen csinálta ezt, mondjuk...

... egy népminiszter reggelije.

Mentsük meg Magyarországot!

(Az állam rettenetes helyzetben van. — Mindenki dolgozzék. — A Nemzeti Tanács kiáltványa.)

Budapestből jelentő tudósítónk: A Magyar Nemzeti Tanács ma a következő kiáltványt bocsátotta ki:

MINDENKIHEZ!

1. Az állam senkit el nem tarthat, aki *nem dolgozik*. Állami eltartásra csak az árváknak, özvegyeknek és rokkantoknak van igényük.

2. A társadalmi élet alapja: a munka és a csere. A népállam feladata, hogy a munkát és cserét szabályozza, mindenkit hozzájuttasson a neki való munkához és minden dolgozó embert hozzájuttasson munkája teljes egyenértékéhez.

3. A jogfosztás és kizsákmányolás államát nem lehet egy-két nap alatt jogállammá átalakítani. Ha hosszú esztendőig el tudunk tűrni ennyit, legyen erkölcsi erőnk, hogy az átmenetben bizalommal és türelemmel kitartsunk.

4. Az állam ma rettenetes helyzetben van. A négy éves iszonyu háboru felemészítette az állam vagyont, felemészítette egész nyersanyag-készletét, elkoptatta a vasutakat, tönkretette a közüzemeket, elpusztította nemzetközi összeköttetéseinket, megbénította az egész közgazdaságot és kiirtotta a munkaerő javát.

Az országot éhínség fenyegeti, a vasutakat a megállás veszélye, egész gazdasági életünket az összeomlás fenyegeti.

5. Hogyan lehet ezeket a veszedelmeket elhárítani? *Mindenekelőtt dolgozni, dolgozni!*

Mindenki azon a helyen, ahol van, dolgozzék kettőzött erővel. Dolgozzék, mert most a jog és igazság népállamáért dolgozik.

6. A kormány első cselekedete volt, hogy véget vetett a pusztító háborúnak és megkötötte a külső békét. De a külső béke áldás csak akkor érvényesülnek, ha *béke van idebenn is*. Ne tűrjük, hogy idebenn bárki is megzavarja a békét, a rendet és nyugalmat.

7. Mi kell a belső békéhez? *Fegyelem!* Ha tudunk engedelmeskedni a kiuzsorázó, elnyomó kormányoknak, tudjatok engedelmeskedni a mi kormányunknak is. Kis hibáért ne elégedetlenkedjünk. Gondoljuk meg, hogy az elmúlt kormánynak bűneit évtizedekig néztük béketűrőssel s hogy az átalakulás nem történhetik meg néhány hét alatt. Hallgattassuk el a bujtogatókat, amíg az országot halálos veszedelem fenyegeti.

8. Az egész ország a háboru áldozata. A négy évet átszenvedett katonákon az ország segíteni fog, de csak akkor, ha a *háboru segítene fognak az országot megmenteni*.

9. Ha az ország összeomlik, az senkinek sem használ, mindenkinek árt, mert rablást, éhínséget, gyújtogatást és fosztogatást jelent. Mindenkinek van apja, gyermeke és testvére, akiket mindentől meg kell óvni.

10. Dolgozzunk, tartsunk össze, legyünk türelemmel. *Mentsük meg Magyarországot! Éljen a szabad magyar népköztársaság!*

A Magyar Nemzeti Tanács.

A jósikafalvai vérfürdő.

(Hogy történt? — Két jelentés.)

Az aradi románok körében nagy izgalommal tárgyalják azt a vérengzést, amelyet egy erdélyi földbirtokos, Urmánczy János rendeztetett csendőrökkel. Az Aradi Közlöny már beszámolt a kegyetlenkedésekről, amelyek miatt a kormány a legszigorubb vizsgálatot indította meg a tettesek ellen. Az eset részleteiről ma reggel az aradi román Nemzeti Tanács a következő távirati jelentést kapta Pordea Ágostontól az erdélyi Nemzeti Tanács által kiküldött vegyes bizottság tagjától:

— A jósikafalvai eset a következő: A hadügyminiszter által Bánffyhunad környéke részére nemzetőrség szervezése végett kiküldött egy százados és több tiszt vezetése alatt 300 főből engedélyezett csapat 65 főnyi legénysége hat darab géppuskával és egyéb felszereléssel Urmánczy János kastélyában helyezkedett el. Urmánczy a teljesen románok lakta Jósikafalván semmiféle nemzetőrséget nem szervezett, ellenben a kastély kifosztása és a gyújtogatás megtörténte után a környéken elfogott négy embert a csendőrségnek adott át, akiket a csendőrség statáriálisan agyonlőtt.

Az említett különítmény a környéken a rablolt holmik felfutafása közben a huszonötös botbűntetést bevezette és ismételt alkalommal *Maniseleu* a menekülő román papné szekere után többször rálöttek és cselédjét megsebesítettek. A fosztogatás és az egész eset megtörténte után lőtt mintegy negyven ember közül 23—25 egyén közöttük asszonyok holttestei a fűrésztelep romjai mellett egy rakáson égne fordított arccal egy krumpli rakásra rádobva. A holttestek ötödik napja égne, miután a fa vizes. Ez a különítmény

parancsnokának rendeletére történt. Sebesüléseik felismerhetetlen. Megközelítőleg valamennyi fejlevést kapott.

A Jósikafalvát környező községekben a különítmény fegyverek után kutat, miközben magán házakba behatolnak, a gyermekeket meghuszonötözik és egy embert szuronnal átdöftek. Az esetek mansaséliek, albakiak, román monostoriak és jósikafelepiek. Vasárnapra a különítmény ultimátumot küldött a környékbéli falvaknak azzal, hogy ha a lopott tárgyak még nem lesznek, géppuskákat vonultatnak fel ellenük. A forgalom a környéken teljesen megszűnt. Az emberek az erdőbe menekülnek. Az elkeseredés végtelen.

Ezzel szemben a kolozsvári Nemzeti Tanács a jósikafalvai esetről ma a következő jelentést küldte Jászi Oszkár miniszternek:

— A magyar és román Nemzeti Tanácsok megbízásából Parucz és Pordea népbiztosok és egy-egy tiszt voltak Jósikafalván és megállapították, hogy az ott levő magyar katonaság a legkorrektebben viselkedett. A magyar katonaság ellen a kiszállt vegyes-bizottság semmit sem állapíthatott meg. Lőtt ugyan a magyar katonaság, de ez azért történt, mert késő este egy fegyveres banda támadta meg. Az elfogott rablókat a katonaság a csendőrségnek adta át, hogy az igazságszolgáltatásnak az adjon rendes folyamaton, rábízható, hogy a csendőrség jogtalanul használta fegyverét. Harminc halott lehetett összesen, akiket öt különböző helyről szedtek össze. Különböző időkben történtek ezek a halálozások. A rablók, mielőtt katonaság érkezett volna oda, a kolozsárgi Erdőiparnak három ott rekedt tisztviselőjét, akik nem nem tudtak idejében elmenekülni és a zsidó met-szüt megfojtották. Ezenkívül az egész telepét porig égették. Az Urmánczy kastélyt teljesen kifosztották, az utolsó szögig mindent elvitték. A borbélyt is családostul halálra ítélték. Egy óra múlva akarták végrehajtani az ítéletet. Akkor érkezett a katonaság és megmentette őket. Ezek a rablóbandák fegyveresek voltak.

HIREK.

Panasz az Acél-gárda ellen

(A kormánybiztos felosztalja.)

Ma délelőtt dr. Pop Cs. István telefonon jelentette, hogy *Kerülős* községben egy *Gábor* nevű főhadnagy vezetésével megjelent az Acél-gárda egyik különítménye. A katonák összetartották a község lakosságát és közülük tízet ineg kötözve tuszokul magukkal vitték. Ma a Körösből négy megkötözött kezű holttestet huztak ki, a hátukban golyó okozta sebesüléssel. Bejelentette Pop. Cs. István azt is, hogy az Acél-gárda *Talpas* községben is garázdálkodik. Itt a lakosokat megkötözték, hasra fektették és fölöttük géppuskával lövöldöztek.

A kormánybiztos nyomban érintkezésbe lépett *Fiedler* Imre őrnagy-térparancsnokkal és közölte vele, hogy az Acél-gárdát fel fogja osztalni. Erről tudomást szerzett a gárda parancsnoka, *Knoblauch* Virgil hadnagy, aki felkereste a kormánybiztosot. Tudomására hozta, hogy az Acél-gárda egyetlen katonája sem volt künn sem *Kerülős*, sem *Talpas* községben s hogy a gárdának *Gábor* nevű főhadnagy tagja nincs is. Az Acél-gárdát tehát méltatlanul éri a támadás. A parancsnok tudomására hozta a kormánybiztosnak azt is, hogy a nemzetőrség gerincét képező Acél-gárda tagjai nem veszik tudomásul a felosztalás elrendelését és ennek elene fognak szegülni, mert olyan dolgokért akarják őket megbüntetni, amelyeket nem követtek el.

Munkatársunk beszélt *Knoblauch* hadnaggyal, aki kijelentette, hogy rájuk azért haragszunk, mert erőiesen, sok helyütt nagyon szigorúan lépnek fel a fosztogatókkal szemben. Ők nem politizálnak, ők bizárolag a rendet tartják fenn s a vagyon- és személybiztonságra örködnek és örködtek eddig minden anyagi előny és ellenszolgáltatás nélkül.

— A köztársaság proklamálása. *Buda-pestről* telefonálja tudósítónk: A Magyar Nemzeti Tanács szombaton az országház kupolatermében tartandó ülésén kikláltja a köztársaságot és az államhatalmat a kormányra ruházza. Együttal utasítja a kormányt a béke megkötésére és arra, hogy az általános, egyenlő, titkos, nőkre is kiterjesztendő választól jogot léptesse életbe.

— A második kerület két városát választ. Dr. Angel István főjegyző közhírré teszi, hogy dr. *Zimmermann* Károly lemondása folytán a II-ik kerületben megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági hely a néhai *Vizer* Lajos elhalálozásával megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helynek választás útján való betöltése végett folyó évi november hó 17-ére kitűzött és megtartandó választáson fog a békekötést követő három hó elteltéig terjedő érvényben betölteni s így a II-ik választó kerületben két törvényhatósági bizottsági tagsági hely kerül betöltés alá.

A függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága mai ülésén a második kerületben megüresedett két tagsági helyre *Müller* Józsefet és *Brandt* István bádógosmestert jelölte.

— Az erdélyi püspök lemondott címéről. *Buda-pestről* jelenti a *Magyar Kurir*, hogy *Majláth* Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök, értesülvén a Nemzeti Tanács határozatáról, valamennyi címéről lemondott és csak azt tartotta meg, amely egyházi állásának megfelel. A mai papirinséges világban azonban még el akarja használni meglévő nyomtatványait, a melyeken címei rajta vannak. A jövőben a püspök ezt a címzést öhajítja általánosan használtatni: *Majláth püspök urnak, Gyulafehérvár.*

— Meghívó. Az idő fája, — embertársak fáradozása, egyöntetű akarata és határozott cselekvése a haladásnak egy új formáját, a köztársasági államformát érleli meg a mostani dicső és termékeny napokban. Arad népe 1918. évi november hó 17-én, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a Szabadságtéren tartandó népgyűlésen ünnepli meg az új korszak hajnalhasadásának egyik méltó hajtását, a köztársasági eszmét.

E népgyűlésre Arad népét, ifjuságát, nőit és férfait szeretettel meghívja a rendező-bizottság:

Dr. Auszterweil László, Berta Titusz, Bettelheim Imre, Bérczy Lajos, Brandt István, Buja Sándor, Csernátóny Jenő, Csécsi Imre, Eberlein Gusztáv, Fábrián Sándor, Fekete József, Ferch Ölon, Fischer Antal, Földes Adolf, Iván Romulusz, Jakab Lajos, Kalkó Károly, Kerécsz István, Kiss András, Kiss Zoltán, Klein Ferenc, Kreis József, Lantos Miksa, Lautner Mátyás, Láng Imre, Lehocz Sándor, dr. Mannheim Aladár, Marosi Pál, Millig Mátyás, Nagy Alajos, Nagy Kálmán, dr. Nagy Sándor, Odry Lehel, Patkó Imre, Páris Lajos, Popper Károly, dr. Priegl István, ifj. Reicher Károly, Schlosser Rudolf, Schosz Lajos, Steigerwald Alajos, Strumberger Oszkár, Sófaly György, Szabó Flórián, Szathmáry István, Szücs Pál, Tomastyik János, Tumó Lajos, Veres Imre, Zabb István.

— Kedden megnyílnak az iskolák. Az egészségügyi bizottság mai ülésén dr. *Tisch* Mór városi főorvos előterjesztésére kimondta, hogy az összes aradi iskolákban e hó 19-én kedden megkezdődnek az előadások. A bizottság egyttal feloldotta a mozokra vonatkozó határozatát is.

— Házasság. Özv. *Fábry* Sándorné, született *Cserna* Karolin és boldogult dr. *Fábry* Sándor nyugalmazott főispán, az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak vezérigazgatója leányával, *Fábry* Karolinnal ma kötött házasságot *Endre* Zsigmond főszolgabíró, földbírtokos és neje *Gullner* Irma fia, dr. *Endre* László tartalékos tüzerhadnagy, szolgabíró. Tekintettel a családi gyászra, az esküvő a menyasszony édesanyjának lakásán a legszűkebb családi körben történt.

— Pályázat a polgármesteri állásra. *Varjassy* Lajos polgármester a következő pályázati hirdetményt teszi közzé: Arad sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben lévő és a folyó hó 25-én tartandó rendkívüli törvényhatósági közgyűlés által választás útján betöltendő VI. fizetési osztály 3-ik fokozatába sorozott 6400 korona törzsfizetés, 3600 városi pótlék, 1600 korona lakbér, 400 korona lakbérpótlék, továbbá nyugdíjba beszámító korpótlék és szolgálati pótlék igényvel és nyugdíjba be nem számító 400 korona reprezentációs költség, valamint családi pótlék igényvel díjazott polgármesteri állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni öhajtják és az 1883. évi I. t. c. 3-ik §-ban előrt képesítéssel rendelkeznek, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címzett kérvényeiket a hivatalos órák alatt folyó évi november hó 23-ának délutáni 1 órájáig bezárolag a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be. A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatóságilag orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. Arad, 1918. november hó 14. *Varjassy* Lajos, polgármester.

— Tüdőbetegek ingyenes gyógykezelése. Tekintettel a katonai leszerelés folytán a tuberkulózis elleni védekezés rendkívül fontos voltára, az Országos Hadigondozó Hivatal Neuman-kórházában tüdőbetegek és egyéb csontizület stb. szervek tuberkulózisában szenvedők részére díjtalan járó betegrendelés lesz. A rendelés hétköznaponként délelőtt 9-11-ig tart.

— Halálozás. *Urbányi* János Acsev. vizsgáló főkalauz életének 52-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése 15-én délután 3 órakor lesz.

— Leszerelő tisztek és altisztek, kik irodába készülnek, szakképzettségét (könyvelés, számtan, gép- és gyorsírás stb.) leggyorsabban és legalaposabban a 7 év óta fennálló Engel-féle magántanfolyamban sajátítják el. *Lázár Vilmos* u. 2.

— *Rozsnyay* Kálmán meghalt. Erdemes polgára a városnak, marosjártai *Rozsnyay* Kálmán gyógyszerész hunyt el tegnap délután. Mindössze 48 éves volt a hatalmas természetű férfiú, akit rövid idő alatt sirba vitt a spanyolnátha. *Rozsnyay* Kálmán, aki öccsével, dr. *Rozsnyay* Józseffel együtt vezette gyógyszerét, köztiszteletben álló polgára volt a városnak. Halála, amely kiterjedt elkövető rokonságot döntött mélységes gyászba, városzerte részvétet kelt. A temetés péntek délután lesz az Eötvös-utcai gyászházból.

— *Wiener* Benjámin. A mi oroszunk volt. Kedves és derék fiú, aki fogságának ideje alatt ép úgy megszeretett minket magyarokat, mint mi őt. Törte a magyar nyelvet, de a világerő se beszélt volna velünk németül, amely nyelvet pedig perfektül érte. Előzékeny és szives volt és panaszra soha nem nyílt az ajka.

— Szeretek lenni Magyarországon! — szokta mondogatni, ha néha-néha arra biztattuk, hogy maradjon itt s legyen magyarra; ám hozzá tette mindig:

— De...

— De?

— ... Otthon mégis csak jobb!

A zordon kárpáti csatákban esett fogságba. 1915. év borzalmas téjén. Azóta itt volt az Aradi Nyomdarészvénytársaságnál alkalmazásban. Megbízható, rendes embernek bizonyult, akire ép úgy rálehetett bízni a súlyos összegek kifizetését, mint az apró személyi ügyek elvégzését. Hetek óta készült hazá. Boldogan tervezgetett. Mit visz *Kremincsug* városába, oda, a poltavai kerületbe, szabad *Ukrániába*, ahol mindennap két drága lélek: *Wiener* Benjámin szülei imádkoznak a fiuk hazatéréséért. Ma reggel óta már hiába imádkoznak. Egy héttel ezelőtt beteg lett a „mi oroszunk.” Az uralkodó spanyoljárvány, mely ujabban, ha ritkábban lép is fel, de annál súlyosabb formákban, megtámadta szervezetét s néhány napi szenvedés után a járványkórház beteg ágyán leszámolt a hazakészülő fogollyal.

— Nyolc-tíz nappal ezelőtt már úgy volt, hogy — másnap utazik. Másnap azonban kitört a forradalom, melynek nagyszerű eredményéről a „mi oroszunk” rajongóan beszélt s megakadályozta az elutazását. A közlekedési alkalmak csökkenése itt marasztotta nálunk örökre *Wiener* Benjámin, kinek sok szenvedéséért s a magyarság öszinte szeretetéért adjon nyugalmas pihenőt ez a jóságos magyar föld.

— Az aradi nevelő munkások csatlakoztak a szociáldemokrata párthoz. Az aradi nevelő munkások szövetsége ma délelőtti tíz órakor *Berzeviczy* Gizella felsőbb leányiskolai tanárnő elnöklése alatt kimondta, hogy csatlakozik a szociáldemokrata párthoz. Az értekezlet kimondta, hogy mint szövetség lép be a szociáldemokrata párthoz, de a tagokat nem kényszeríti a belépésre, hanem mindenkinek szabad választást enged, hogy melyik politikai párthoz csatlakozzék.

— Az átvonuló német csapatok. Napok óta tart a harctérről visszaérkező német csapatok átvonulása Aradon. A Macedóniában működött *Alpen-Korps* csapatai ezek, akik most boldogan mennek vissza forradalmi hazájukba. Hossza szekérsorok, automobílok robognak végig a város utcáin s az automobílokön piros zászló lobog. A lovak pedig nagyon messziről jönnek, tiszták és jól tápláltak, a szekerek jókarban vannak és a legénység jókedvű, egészséges. Itt Aradon az utcákon mindenütt vásárt csapnak a német katonák. Lovakat, szekereket, automobílokat adogatnak el, sőt nagymennyiségű élelmiszert is. Mennyivel szebb, felemelendőbb látvány ez az átvonulása, mint amikor véres csaták felmentek át Aradon a szimpatikus német legények.

— Kiosztották a rendőrség jutalmát. Az aradi rendőrség részére megindított gyűjtés több mint százezer koronát eredményezett. — Tegnap osztották ki a pénzt a rendőrség tagjai között. Tizenhét rendőrtisztviselő, tizenkét detektív és hetvenhat rendőr kilencszáztizenhét koronát kaptak személyenként. Az irnokok, akik külön munkát végeztek a nehéz napokban, ötszáz koronát kaptak.

— **A nemzetőrökhöz.** Mindazok a nemzetőrök, akik jelentkeztek és akik besoroztattak, felkéretnek, hogy szolgálattételre haladéktalanul jelentkezzenek az aradi várban a 33. gyalogezred pótzászlóaljánál. Mindazok, akik nemzetőrök akarnak lenni, jelentkezzenek a felső kereskedelmi iskola földszintén működő állandó sorozóbizottság előtt, amely naponta délelőtt 9—11 és délután 3—5 óráig működik.

— **Pályázat árvaházi gondnoknői állásra.** Varjassy Lajos polgármester pályázatot hirdet a város árvaházánál szervezett gondnoknői állásra. Javadalmazás: fizetés évi 1200 kor., egy szobából álló lakás, fűtés, világítás és az étrendben megállapított élelmezés. Az állás elnyerése céljából a kérvény a városi árvaház felügyelő-bizottságához címezve a polgármesteri hivatalban adandó be. A pályázati határidő f. évi november hó 30-án délután 2 óra. Felvilágosítással a polgármesteri hivatal szolgál.

— **Helyreigazítás.** A következő sorok közlésére kértünk fel: Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Van szerencsénk felkérni Arad állomáson beosztott összes személyzet nevében, hogy az alábbi sorainknak b. lapjában helyet adni méltóztasson: F. hó 12-én megjelent Aradi Közlöny Szemere Kálmán című közleménye ránk nézve igen súlyos vádat tartalmazott. Szemere állomásfőnök ur tényleg felelős volt egy kocsirendezőkből álló bizottságtól, hogy helyét azonnal hagyja el, de viszont a fenti közlemény a következőket is tartalmazta:

„A vasuti alkalmazottakat egyes magasabb rangú vasuti hivatalnokok sértett önérzete tüzelte fel Szemere állomásfőnök ellen. Már magában véve is elítélendő az ambíció kielégítésének ez a formája, különösen akkor, ha közmegelegedésre munkálkodó férfiu ellen irányul az...”

Erre vonatkozólag mi, Arad állomás összes személyzete e felbujtás vádját teljesen visszautasítjuk és kijelentjük, hogy a felbujtásban, ha ugyan volt, részünk nincsen és sem ilyen vagy ehhez hasonló kísérletektől is távol tartottuk magunkat. Mi e jelenlegi súlyos időben kizárólag a felelősségteljes és hazafias szolgálatunknak akarunk és fogunk eleget tenni az emberi teljesítmény maximumával, tehát nem jut időnk személyes kérdésekkel foglalkozni. Megjegyezni kívánjuk, hogy Arad állomás egyetlen hivatalnokának sincs sértett és elnyomott önérzete és ambíciója, mert ezek orvoslását és kielégítését felelősségteljes üzletvezetőink a legnagyobb mértékben kielégítik, viszont egyetlen hivatalnoknak és alisztnak vagy szolgának sincs rendbontó és előidéző szándéka. Mi csupán az új Magyarországra való elhelyezkedésünk és anyagi helyzetünk javításával foglalkozunk. Midőn ismételve visszautasítjuk a felbujtás vádját, megköszönjük t. szerkesztő ur szíveségét, vagyunk tisztelttel: *Arad állomás összes személyzete.*

— **A Márton-napi lud.** Kis dolog a mai világotrengető időben, de érdemes róla megemlékezni. Tegnep volt Márton-napja és most történik először, hogy a pozsonyi zsidó hitközség nem tiszteli meg a királyt a hagyományos Márton-napi luddal. Elvitték eddig minden évben a jól meghízalt, szépen megmosott és föl pántlikázott ludakat a bécsi Burgba, vagy Schönbrunnba, a szerint, ahol a király tartózkodott. Az idén?... Nincs a Burgban, sem Schönbrunnban fejedelmi személyiség, az udvartartás is föl szlított és egy hét alatt elfeledte mindenki a megkoronázott fők előtt való hajlongást. A pozsonyiak ludja azért ne örüljön, mert mégis csak meg fogják enni, de nem Bécsben és nem az udvari konyhában elkészítve.

— **Arverés a vasuti állomáson.** November 18-án délelőtt 9 órakor az aradi állomáson a következő áruk: üres ketrecek, üres hordók, fonal, asztalka, ruhanemű, kabaré-felszerelés, ócska papír, élelem stb. fognak nyilvánosan, bírósági eljárásán kívül a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni. Az árúkat a venni szándékozók által közvetlenül az árverés előtt a raktárhelyiségben megtekintethetők.

— **Katona-diákok.** A Pesti Hírlap tegnapi számában a következő felhívás jelent meg: „Az 1900—1896. korosztályú diákok, akiknek tanulmánya hadbavonulásuk miatt abbamaradt, csütörtökön, november 21-én d. u. 3 órakor az Országház-téren gyűlést tartanak, hogy helyzetükről tanácskozzanak. A gyűlésre elvárják a vidéki diákok küldöttségét is.” Sok ezer magyar ifju jövőjéről van szó, akiknek fontos érdekük, hogy tanulmányaikat folytathassák és részükre bizonyos kedvezményeket biztosíthassanak. Felhívom az aradi összes érdekelt katona-diákokat, hogy tanácskozás céljából november 16-án délelőtt 10 órakor a Lyceum-épületben gyülekezzenek. *Radó János* egyéves önkéntes.

— **Károlyi Mihály az öccse ellen.** Budapesti tudósítók telefonálják: A tegnapi minisztertanács Fehérmegye kormánybiztosává *Károlyi Józsefet*, a miniszterelnök öccsét akarta kinevezni. Ennek azonban maga *Károlyi Mihály* állotta útját, mert kijelentette, hogy bár *Károlyi József* testvéröccse neki, mégsem tartja őt erre az állásra alkalmasnak, mert

Aláírtak a fegyverszüneti szerződést.

(Magyarországon magyar marad a közigazgatás. — A szerbek megszállták Lugost, Szabadkát, Zombort és Baját.)

Budapestről jelentik: A *Magyar Távirati Iroda* jelenti Belgrádból: *Lindner Béla* miniszter, a magyar kormány nevében november 13-án este fél 12 órakor aláírta azt a katonai konvenciót, amely az olasz fronton kötött fegyverszüneti szerződésnek Magyarországra való alkalmazásáról intézkedik. A konvenciót az entente részéről a balkáni haderők főparancsnokságának megbízásából *Misic* vajda, szerb generalisszimusz és *Henrys* francia tábornok írták alá. Ez a konvenció azonos a szöveggel, amelyet *Károlyi Mihály* gróf *Franchet D'Esperay* tábornokkal megállapított. *Ennél fogva Magyarország egész területén magyar marad a közigazgatás.*

A Magyarországot megszálló entente csapatok főparancsnoka, *Henrys* tábornok lesz, a ki annak az óhajának adott kifejezést, hogy a magyar kormányval egyetértőleg mielőbb egy francia hadosztályt küldhessen Budapestre.

Lugosról telefonálják tudósítók: Egy szerb csapat, amely 4 tisztből és 180 emberből áll, ma bevonult Lugosra. A szerbek Gatalja felől jöttek. A város előtt a polgármester, a rendőrkapitány és a városi főjegyző fogadták a szerbeket, akiket a honvédlaktanyában szállásoltak el. A városban teljes a rend és a nyugalom.

Temesvárról jelentik: A német csapatoknak Délmagyarországon át való lassu visszavonulása és ezzel kapcsolatban a szerb haderő előnyomulása még mindig tart. Tegnep este igen illetékes budapesti helyről telefonon azt a hírt közölték Temesvárral, hogy a szerb csapatok már megkezdették a visszavonulást és rövid időn belül egész Délmagyarország kiürítése remélhető. Konstatálni kell ezzel szemben, hogy a szerbek előnyomulása tovább tart és így a budapesti illetékes körök rosszul vannak informálva. A Versecre bevonult szerb csapatok parancsnoka, *Dodics* Dusan vezérkari őrnagy kijelentette, hogy a szerb csapatok folytatni fogják az előnyomulást és az egész *Bánátot* megszállják. A szerbeken kívül francia és angol csapatok is jönnek Délmagyarországra. Temesvárra szintén *Dodics* Dusan fogja vezetni a szerb csapatokat és ideiglenesen ő veszi át a város fölött a parancsnokságot is, utána pedig egy szerb generális jön Temesvárra, mint katonai parancsnok. A németek ma Dettáig

minden liberális felfogása mellett is fuiságosan konzervatívnak tartja. A minisztertanács *Károlyi Mihály* álláspontját fogadta el és így mellőzték *Károlyi József*nek kormánybiztossá való kinevezését.

— **Adományok.** Az Ópálosi polgárőrség fentartása költségeinek fedezésére folytatólag adományoztak: *Ménes-Pálos-Barackai* szeszfőzde 1000 kor., továbbá *Bódi Bódog*, *Szabó Zoltán*, dr. *Neumann Miksa*, *Károly Jenő*, *Mairovitz Adolf* 100—100, *Herling Gyula* 50, összesen 1550 korona. Az előző 1400 koronával az eddigi adomány 1900 korona, a mely összeg a kötelességüket lelkesen teljesítő ópálosi polgárőrök jutalmazására lesz fordítva. Itt említjük meg, hogy megalakult a nemzeti őrség is, *Szerb János* főhadnagy parancsnoksága alatt. S így most a két őrség együtt fog felügyelni a közrendre, amely ezidő szerint Ópáloson semmi kívánni valót sem hagy maga után, mert hála a két őrség éberségének, a legnagyobb rend és nyugalom van a községben.

vonultak vissza és így Dettán már a napokban várják a szerb csapatok megérkezését.

Budapestről jelentik: A szerbek nemcsak hogy nem vonulnak ki Ujvidékről, hanem tegnap megszállták Szabadkát és ellentállásra nem találva sehol, ma már bent vannak Zomborban és Baján is.

Budapestről telefonálják tudósítók: A Pester Lloyd katonai helyzetéről illetékes helyről este a következő információkat kapta:

Néhány lapnak az a híre, hogy Erdélyben számos fosztogatás, rablás és gyilkolás történik igaz. Az a hír, hogy Erdély románjai között az utolsó napokban nagyarányú mozgalom uralkodik, arra vezetendő vissza, hogy az erdélyi román körök ily módon akariák az aradi tárgyalások menetét befolyásolni. Azok a hírek, hogy Gyimesbükköt és Csíkszentmártont a román csapatok megszállták, megfelelnek a valóságnak. A román reguláris csapatok körülbelül tíz kilométernyire vannak az ország határain innen. Vonaluk Borszék és Gyimesholló között van. Egy budapesti estilapnak az a jelentése, hogy Erdély el van vágva Budapesttől és hogy sem a telefon, sem a táviratforgalom nem áll fenn, sem felel meg a valóságnak. A belügyminiszter ma délután is beszélt Marosvásárhelyvel.

A cseh-lót csapatok előnyomulásáról ma csak annyi vált ismeretessé, hogy az nem irányul Kassa ellen. A kormány különben ma jelentést kért Kassa városától. Azonban a cseh-lót csapatok magatartásában változás észlelhető. Mig eddig a rend fenntartására szoritkoztak, addig az utóbbi napokban résztvettek a fosztogatásokban és a rablott holmikat magukkal vitték. Liptóme gyében a magyar és cseh-lót csapatok között összeütközésre került a sor, amelynek során a cseheket visszazoritottuk. Zsolnát és Turócszentmártont a csehek megszállták és a magyar határrendőröket lefegyverezték. Nagyszombatból elkergették a cseheket. A hatóságok megállapítása szerint körülbelül huszmillió korona értéket raboltak el. A kormánynak az a szándéka, hogy ezeken a veszélyeztetett vidékeken kihirdeti a statáriumot.

Egy estilapnak az a híre, hogy a magyar csapatok a kralovai alagutnál a cseheket a visszaverték, nem felel meg a valóságnak. Az alagutnál a magyar csapatok egy vonatra löttek, amelyben olasz hadifoglyok voltak abban a hiszemben, hogy cseh-lót csapatok utaznak azon.

A szerb csapatok előnyomulásáról illetékes helyen közlik, hogy a szerbek ma délután fél 3 órakor megszállták Lugost. A szerbek Temesvár felé akartak vonulni, de amikor megtudták, hogy Temesvárról még németek vannak, lemondottak tervükről és Lugoson maradtak.

Szabadkáról jelentik a Magyarországnak: Szerdán éjjel fél tíz órakor érkezett Szabadkára,

Milovanovics szerb egészségügyi főnök, aki felkereste a szerb-bunyevác Nemzeti Tanács elnökét és közölte, hogy szerb csapatok jönnek Szabadkára és megszállják a várost. Ezután az üzletvezetőségi palotába ment, ahol különvonatot követelt. Ezen a vonaton érkeztek meg a szerb csapatok, akiket dr. Manóffovics János ügyvéd így üdvözölt:

— Drága szerb testvéreink! Ebben a városban hetvenezer szerb szorít szívére benneteket.

A Magyar Nemzeti Tanács nevében dr. Havas Emil szerkesztő beszélt. A szerb parancsnok azt válaszolta, hogy csak rövid ideig maradnak a városban a rend fenntartására. Ezután megszállták a pályaudvart, a postát és távirát és a Máv. üzletvezetőséget. Szabadkát a magyar katonaság még nem uralta ki teljesen. A szerb parancsnok kijelentette, hogy elzárja a forgalmat Szabadkára már nem indulnak a vonatok és Szabadkáról sem indulnak vonatok. Egy hírlapíró ma délelőtti telefonon beszélt a szabadkai főkapitánnyal, aki kijelentette, hogy a nap nyugodtan telt el. A szerbek nagyon előzékenyek a lakossággal szemben.

A beszélgetés közben jelentették, hogy megszünt az interurban telefon-forgalom.

Budapestről jelentik: A Magyarországnak jelentik Temesvárról: A szerbek Temes megyében folytatják előnyomulásukat és közelednek Temesvárhoz, amelytől már csak negyven kilométernyire vannak. Temesvárott nincs sem magyar katonaság, sem munició. A reguláris szerb csapatokhoz komitácik is csatlakoztak, akik a délvidék némely részében fosztogatnak. A szerbek, mint hódítók, jelennek meg, a magyar hivatalnokokat elmozdítják és helyükbe magyarországi szerbeket illetnek. Eddig 77 községi jegyző menekült, ketőt leltek.

Deitára, ahol a XI. német hadsereg nem Stein volt német hadügyminiszter parancsnoksága alatt táborozott, ma vonultak be a szerbek. A német csapatok Arad irányában vonulnak vissza. Versec és Fehértemplom a szerbek kezén van. Temes-, Torontál- és Krassószörénymegyék egy részét megszállták a szerbek.

Nagybecskerekhez közelednek a szerbek. Torontálvásárhelyre már bevonultak, ahol a magyar nemzetőrökkel együtt tartják fenn a rendet. Bajára éjjel 80 fős szerb csapat érkezett. A parancsnok érintkezésbe lépett a helyi Nemzeti Tanáccsal a rend biztosítása végett.

Pécsről jelentik: Mára várják a megszálló szerb csapatokat, amelyek Eszékről vasúton indultak el.

A MOZI.

* Olaf Fönss az Apollóban. Az utolsó szerelem című ötfelvonásos drámát mutatja be péntektől kezdve az Apolló-színház. Az első jelenettől az utolsóig lebilincselően érdekes ez a film, amely egy színész szerelemi regényét adja. A történet az öregedő bonvivánról szól, akinek nemcsak régi színpadi sikereiről kell lemondania, de ifjú szerelmeséről is. — Mindkettőt elrabolja tőle a friss, az energiátelt ifjuság, amellyel az öregedő komédiás már nem veheti fel a versenyt. Olaf Fönss játsza a bonviván szerepét hallatlanul tökéletes színészi ábrázolásban, filmjátészó képességének teljes erejével. Partnere ezentúl is Ebba Thomsen.

* Julás. (Phönix-szenzáció az Urántában.) Az Uránia-színház pénteki új műsorán egy nagyszabású Phönix-újdonásot tűzött ki. „Judás” a címe a gyönyörű filmnek, amelynek izgalmasan szép a meséje s a szerepeket a legkiválóbb magyar színészek kreálják. A főszerepben Törzs Jendő, Gál Gyula, Németh Juliska, továbbá Kramer Leopold brillírozik. Az előadások 5, háromnegyed 7 és fél 9 órakor kezdődnek. Az előrelátható nagy érdeklődésre való tekintettel jegyek már a nappali pénztárnál válthatók.

Felelős szerkesztő:

TELLER KALMAN.

LEGUJABB.

Habsburg Károly lemondott a magyar trónról.

(Pécsset megszállták a szerbek. — Az osztrákok három vármegyét követelnek.)

Budapest. Wlassics Gyula báró, a főrendiház elnöke ma a kormányának következő kérését nyújtotta át:

— Trónralépésem óta mindig arra törekedtem, hogy népeimet minél előbb a háború borzalmaiktól megmentsem, amely háború következtében semmi részem nem volt. Nem akaró, hogy személyem akadályát szolgáljon a magyar nemzet fejlődésének, amely iránt változatlan szeretettel vagyok áthatva. Emiatt hova minden résztvevőtől az államügyek vitelében lemondok s már eleve elismerem azt a döntést, amelyvel Magyarország jövő államformáját megállapítja.

Eckartsan, november 15.

Károly.

Pécs. Ma délelőtti fél 10 órakor Eszék felől Pécsre érkezett egy szerb csapat, amely 700 fős legénységből és 14 tisztből állott. Egy katonai küldöttség ment a szerbek elé, amelyet Beksics honvédmagy vezettet. Beksics tiltakozott a város megszállása ellen, mire a szerb csapat parancsnoka, egy alezredes kijelentette, hogy ők felsőbb parancsra jöttek. A pécsi vasúti állomáson Nendwich polgármester fogadta és kiméletet kért a város részére. A szerb alezredes kijelentette, hogy ők testvéri szeretettel jöttek és megkérte a polgármestert, tolmácsolja a város polgársága előtt a szerb trónörökös üdvözlését. Végül kijelentette az alezredes, hogy a szerbek nem fognak rekvirálni, mert minden készletet magukkal hoztak. A szerb tiszteket szállókban, a legénységet pedig barakkokban helyezték el. A szerb és magyar tisztek a délután folyamán együtt ültek a kávéházakban.

Budapest. József főherceget ma felkereste egy hírlapíró, aki előtt kijelentette, hogy ő becsületes és békés polgára a hazának. Arra kéri volt katonáit, akikkel négy éven keresztül hősiességekben védte meg az ország határát, hogy őrizzék meg a megpróbáltatás idején nyugodtságukat. Meg van arról győződve, hogy Magyarország élni és virágozni fog. Az újságíró felvetette azt a kérdést, hogy a köztársaság kiiktatásának alkalmával számításba jöhet-e az ő személye? Erre így felelt:

— Nem hiszem, mert erre mások vannak hivatva.

Prága. A cseh nemzetgyűlés ma tartotta első ülését, amelyen hivatalosan proklamálták a köztársaság elnöke Masarik tanár lett, a kabinet elnöke pedig Kramarz. Ezután megalakították a kormányt.

Bécs. Az osztrák-német államtanács mai ülésén Heilingert képviselő azt indítványozta, hogy Moson, Sopron és Vas vármegyéket csatolják az osztrák-német köztársasághoz és vonuljanak be a három vármegyébe. Az államtanács azonban az indítvány tárgyalását elhalasztotta.

Budapest. Lindner Béla miniszter ma este visszaérkezett Budapestre. A belgrádi tárgyalásokon különösen egy pont körül volt heves diszkusszió. A szerbek hasznát akarták húzni abból, hogy a fegyverszüneti szerződés aláírása előtt magyar területet szálltak meg és a megszállott területen szerb katonai közigazgatást akartak létesíteni. A miniszternek sikerült meggyőzni ennek tarthatatlanságát s így történt, ahogy a megszállott területeken a magyar

közigazgatás marad érvényben. Most már formailag is megszűnt az ellenségeskedés s csak a fegyverszüneti feltételek végrehajtása van hátra. Ennek perfektálására a balkáni hadak főparancsnoka a legközelebbi napokban bizottságot küld Budapestre.

Budapest. Az országgyűlés mindkét háza szombat délelőtti ülést tart. A képviselőház elnöke azt indítványozza, hogy a Ház mondja ki feloszlását és erről küldjön üzenetet a főrendiháznak. Az indítvány fölött vita nem lesz s a jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ér. A főrendiházban bemutatják a képviselőház üzenetét s az elnök az ülést berekeszti. Ugy a képviselőház, mint a főrendiház elnöke fel fogja szólítani a tagokat, hogy vendégekként jelenjenek meg a Nemzeti Tanács ülésén.

Apolló-színház.

1918. nov. 15-én:

Utolsó szerelem.

Egy színész regénye 5 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. nov. 15-én:

Judás.

Kalander történet 4 felvonásban.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Limbek János és fia „Kis m. k. szab. északosorsó-gyára és temetőrendező-vállalata” Arad.

Alulírottak fidalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb és legönfeláldozóbb testvér, nagybácsi, unokács, unokatestvér és rokon

marosjárai Rozsnyay Kálmán,

gyógyszerész,

szünetlenség 43-ik évében, rövid szenvedés után a hó 18-án délután 6 órakor csendesen elhunyt. A megboldogult kedves halott földi maradványát a hó 15-én délután 1/3 órakor fognak Bőtvő-utca 1. számú házában a református vallás szertartásai szerint, az aradi felső temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Emlékét örökké megőrizsük!

Arad, 1918. november 18-án.

Rozsnyay Aranka és férje Remetey Dező, Rozsnyay Jolán és férje Kálmán Ferenc dr., Rozsnyay József dr., Rozsnyay Ilonka, Rozsnyay Etelka, testvérei és sógorai, Zelovich Kárnél és neje Oholnoky Erzsike és gyermekeik, Zelovich László, Zelovich Magda, unokatestvérei, Burián Vilma és férje Poor Endre, örv. Dr. Burián Jánosné szül. Heffmann Irén, Burián Réza, nagybátyja és nagynénje ifj. Remetey Dező, Remetey László, Remetey Tibor, Kálmán Erzsike és vőlegénye Collorig Artúr, Kálmán Lajos, Kálmán Margit, Burián Erzsike és férje Geiger Gyula, Burián Lilly és vőlegénye Horváth István, Burián Irénke, unokahugai és unokafőnökei. 21

Az Aradi nyomdarszövetársaság igazgatósága, szerkesztősége, kiadóhivatala és nyomdaskomplexuma a legmélyebb sajnálattal jelenti, hogy

Wiener Benjamin

ország hadifogoly a nyomdavállalat alkalmazzotta,

távol szülőföldjétől és szeretettétől f. évi november hó 14-én reggel 9 órakor rövid szenvedés után elhunyt.

Temetése f. évi november hó 17-én vasárnap d. e. 11 órakor fog végbemenni az izraelita temető halottas csarnokából.

Nyugodjon békében!

Arad, 1918. évi november hó 14.

ARAD. Kalmár Józ el Tolofon
Salacs- 242.
mos 2. villany-szerelő szám.
Raklócson, 1918.

**Villanymotorok
Villanydinamók
Villany porszívógépek
Villany parketta fenyésítő
Villany vasalók
Villany égők és csillárok**

Felszerelő:
**Villany világítást
Villany csengőket
és végez:**
Villanyjavításokat. 7091

414-1918. kh. sz.
HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a fáltételek tájékoztató árának megállapítása tárgyában kladott 4239-1918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzé:

1. §. A közönséges tömör, 10 l. kiegészítő, a szabványoknak megfelelő fáltételek tájékoztató ára 1000 (egyezer) darabonként 280 K. Ez az ár a termelő rak tártelében kocsi rakva értendő.

2. §. Ha az előállító iparvállalat a munkabérek emelkedése folytán vagy egyéb okból a megállapított tájékoztató árnál vagy az általa a jelen rendelet életbeléptetése követelt áránál magasabb árt kíván számítani, ezt csak az Országos Központi Árvisgáló Bizottságának előzetesen kikért engedélyével teheti.

3. §. A jelen rendelettel megállapított tájékoztató árak joghatályára nézve a 3678-1917. M. E. számú rendelet vonatkozó rendelkezésével irányadó, ehhez képest az, aki jelen rendelettel megállapított tájékoztató árakat elfogadható módok nélkül túllép, az idézet rendelet 28. §-ának büntető rendelkezésével alá esik.

4. §. Aki az Országos Központi Árvisgáló Bizottság engedélye nélkül a jelen rendeletben megállapított tájékoztató áránál vagy az által a jelen rendelet életbeléptetése követelt áránál magasabb árt számít, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Arad, 1918. évi október hó 21-én.
Grosz, főkapitány.

Arad-hegylaljai h. é. mot. vasút.

Menetrend.

Aradról—Györök—Pankota felé:

4. sz. Szemv. reggel	5.80
6. sz. Szemv. reggel	7.40
8. sz. Szemv. d. e.	10.80
10. sz. Szemv. d. u.	12.50
12. sz. Szemv. d. u.	2.35
14. sz. Szemv. d. u.	5.00
16. sz. Szemv. este	6.80

Pankotáról—Györök—Arad felé:

103. sz. Szemv. reggel	5.20
105. sz. Szemv. reggel	7.86
107. sz. Szemv. d. e.	10.26
109. sz. Szemv. d. u.	12.46
111. sz. Szemv. d. u.	2.82
113. sz. Szemv. d. u.	4.55

Gyorekről—Aradra indul:

1. sz. Szemv. reggel	4.28
----------------------	------

Gyorekről—Máriaradna felé:

204. sz. Szemv. reggel	5.80
206. sz. Szemv. reggel	7.40
208. sz. Szemv. d. e.	10.80
210. sz. Szemv. d. u.	12.50
212. sz. Szemv. d. u.	2.35
214. sz. Szemv. d. u.	5.00

Máriaradnáról—Györök felé:

208. sz. Szemv. reggel	5.40
206. sz. Szemv. d. e.	7.59
207. sz. Szemv. d. e.	10.49
209. sz. Szemv. d. u.	1.10
211. sz. Szemv. d. u.	2.55
213. sz. Szemv. d. u.	5.13

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rostkivül kellemes édes iszú folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárít!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
Peppo hintőpor „ „ „ „ ... 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszerésztárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

6338-1918.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy a M. Kir. Pénzügyminiszter 120535-1918. rendeletében a szőlő-törköly és bor-seprő azon legmagasabb árát, mely mellett a központi szeszfordék ezen mellékterményét átvenni kötelesek, a következőkben állapította meg:

A központi szeszfordé vállalkozója a kézisaftóval kisajtolt friss szőlőtörkölyt q-ként 24 K, a kézisaftóval kisajtolt, betaposott (kierjedt) szőlőtörkölyt q-ként 26 korona, a víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval kisajtolt friss szőlőtörkölyt q-ként 18 K, a víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval kisajtolt (kierjedt) szőlőtörkölyt q-ként 20 K, a kilugozott (törköly) bor készítésére használt szőlőtörkölyt q-ként 7 K. áron köteles átvenni.

A termelő a szőlőtörköly átadása alkalmával azt, hogy a szőlőtörköly kézisaftóval, illetve víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval sajtoltatott-e ki, illetve, hogy a szőlőtörköly, törkölybor készítésére használtatott, a központi szeszfordé vállalkozójának bejelenteni köteles.

A rendeletnek egyéb részletei a Budapesti Közlöny 227. számában megtalálhatók.

Arad szab. kir. város Közelelmezői és Közellátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lóca, polgármester-helvettes, k. é. h. vezető.

Használt ólom megvételre kerestetik.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arczuk és ajkuk féle, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegek ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájtüregtet desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszerésztárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Poloskák

irtására egyedül biztos szer a

„Phenolsav“

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-káv

darálva, pörköltve 1/4 kgros osomag 6 korona.

471-1918. évi sz.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy hadifoglyokat a törvényhatósági gazdasági munkabizottság (vármegyei) engedélye nélkül munkára felfogadni és alkalmazni büntetés terhe mellett a legszigorúbban tilos.

Felvilágosítottam a város lakosságát, hogy csavarzó hadifoglyokat házuk biztonságáért érdekelben és házukba ne ne fogadjanak, nyitnak a legközelebbi rendőrség vagy hatóságokhoz adjanak át.

Arad, 1918. évi október hó 12.
Grosz, főkapitány.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi nov. 8-tól.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat délután	4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelőtt	12.00
Személyvonat este	9.51

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel	3.06
Személyvonat délután	8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat este	7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel	7.03
---------------------	------

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délután	1.16
----------------------	------

Brádról Aradra indul:

Személyvonat délelőtt	9.46
-----------------------	------

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délután	3.48
----------------------	------

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt	8.26
Délután	5.80

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt	9.10
Este	6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e.	8.15
Este	6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e.	9.08
Este	6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel	6.32
Vegyes vonat délután	12.46

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel	8.37
Délután	8.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel	6.10
Délután	4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Délelőtt	9.26
Este	7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel	5.23
Délután	4.00

Borossebéről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt	10.36
----------------------	-------

Menyházáról Borossebészre indul:

Vegyesvonat délután	2.39
---------------------	------

Apró hirdetések.

Turivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjtól az azokról számított.
 Minden sor hirdetésért 50 fillér.
 Vastagabb betűkkel 80 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 Hirdetéseket délután legkésőbb 6 óráig vesszük fel.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 centig 8 korona.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

TRIUNVIRATUS Ithon vagyok, mikor és hol találkozhatunk? Jenő. 8171

„KATONA TISZTNEK” Erdélyiek honából levele van a kiadóban, vegye át. 8172

CSUNYÁNAK mondott kisleányt mellyik urfiú szórakoztatna, az írjon „Csunya leány” jellegre a kiadóba. 8173

KIS PAJTÁSA vigasztalan, ez mi könyörög életét, mikor jön? 8174

Alkalmazást keres.

FIATAL MOZDONYVEZETŐ megfelelő állást keres. Cím: Tegye Péter, Borosobes, Arad. 8182

JOBB CSALÁDBÓL való teljesen megbízható nő elárultó, vagy ehhez hasonló állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 8167

40 ÉVES kereskedő, aki 5 középiskolával bír, szó- és írásban a magyar és német nyelvet teljesen bírja, egy bania vagy nagyobb vállalatnál a délelőtti órákra alkalmazást keres. Az illető nagyobb biztosítékkal összeg lefizetésére képes. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kért. 8140

RAJZOLÓ építési irodában állandó alkalmazást keres. Ajánlatokat „Államvasuti rajzoló” címen a kiadóba kérem. 8160

Alkalmazást nyer.

INTELLIGENTES DEUTSCHES FRAULEIN, mit guten Zeugnissen, wird für sofort zu zwei kleinen Mädchen gesucht. Adresse: Apotheke Csorvás. 8181

FIATAL, CSINOS szobaleányt keres magános ur, kinek csupán garzon lakását és ruháit kell rendbe tartani. Személyes jelentkezés 16-án délután 3-tól 5-ig és 17-én reggel 9-től délután 3-ig. Cím a kiadóban. 8176

MINDENES szakácsnő, ki háziasszony nélkül konyhát ellát, felvétetik. Braun Adolf fakereskedőnél, Ujmikolaka. 8170

KERESKEDELMIT VÉGZETT kezdő irodistaót felvesz Vasipar, Mikes Kelemen-u. 45. 8169

INTELLIGENTES DEUTSCHES FRAULEIN mit gute Zeugnisse wird zu einem 4 Jahre alten kind gleich aufgenommen. Bohus-palota III. emelet, 29. ajtó, III. kapu. 8151

MASSZÓRT keresünk hűdeggyógyintézetünk részére. Posch. 8150

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

OLCSÓN ELADÓ jókarban lévő különféle női ruha és sziliszkin garnitúra. Batthyány-utca 3. sz., az udvarban. Megtekinthető 2-7-ig. 8164

REGI HÁZISZAPPAN eladó, szép fehér és igen száraz. Cím a kiadóhivatalban. 8179

SVÁJCZI vemhes kecske, fajmalacok olcsón eladók. Ujmikolaka, Fő-ut 10. 8166

ELADÓ egy waggon lónak és marhának való tők. Erdélyi-u. 4. sz. 8168

ELADÓ selyem paplan, szőnyeg és többféle butorok. Cím a kiadóban. 8149

HASZNALT ÓBOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 2100

Lakást keres.

BUTOROZOTT SZOBÁT keres lehetőleg azonnalra Sebesyén, Vadászkiút szálloda. 8180

Ingatlan.

FÖLDSZINTES BÉRHÁZ nagy telekkel a város központján eladó. Cím a kiadóban. 8175

ELADÓ adómentes, emletes, modern bérház és egy sarok magánház, esetleg előlagható 3 és 2 szobás lakással. Cím a kiadóban. 8177

ÁLLOMÁS KÖZELÉBEN 2 kisebb bérház eladó. Bővebben Lovász-utca 4a. 8178

TÖRÖK GÁBOR-U. 24. számú jókarban lévő ház, mely egy három és egy kétszobás lakás, hozzátartozó udvar és kertből áll, eladó. Értekezni lehet Hady Gyula, Orczy-utca 28. szám. 8163

TÖKÖLY-TÉREN telek és ház eladó. Értekezhetni Kőlcsey-utca 10. 8165

ELADÓ teljesen új ház, Ilona-utca 34. sz. Értekezni Fábrián Gábor-utca 11. 8161

Üzletek.

FÜSZER ÜZLET, hol az összes engedélyek megvannak és hozzá tartozó 2 szoba, konyha és mellékhelyiséggel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8125

Különféle.

SZÁRAZ PINCÉT, vagy üres raktárt keresünk a városbáza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7900

APRÓHIRDETESEK az Aradi Hírlap részére felvételnek a Messenger-ny irodában, Klein L. hirdetés- és hírlapirodájában, Krizsán-u. és Mandl Boros Reni-tér 15. sz. alatti papirtalálkozóban.

25119—1918.

HIRDETMÉNY.

Közkhírre tesszük, hogy Dr. Zimmermann Károly lemondása folytán a II-ik kerületben megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági hely a néhai Vizer Lajos elhalálozásával megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági hely a néhai Vizer Lajos elhalálozásával megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helynek választás útján való betöltése végett 23265—573—1918. számú határozatunkkal a folyó évi november hó 17-ére kitűzött és megtartandó választáson jog a békeelbűtést követő három hó elteltéig terjedő érvénytelennel betöltési s így a II-ik választó kerületben 2 törvényhatósági bizottsági tagsági hely kerül betöltés alá.

Amlról a törvényhatósági bizottsági tag választókat ezután értesítjük.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1918. évi november hó 13-án tartott rendes havi üléséből.

Dr. Angel, főjegyző.

24415—1918. kh. sz.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. ministeriumnak a portland cement tájékoztató árának megállapítása tárgyában kiadott 4241—1918. M. E. számú rendeletét a következőkben tesszem közhírré:

1. A szabványosnak megfelelő portlandcement ártájékoztató ára métermázsánként 14 korona 5000 kg. vételmű kisebb mennyiségnél a fogyasztó részére ezen ár 1 koronával emelhető.

A göngyöleg címén felszámítható összeget az országos Központi Árvizsgáló Bizottság állapítja meg.

2. Ha a kereskedők az árut nem saját raktárából hanem a termelő gyártelepéről irányítva a fogyasztóhoz a fuvarozási költségektől felül 1. pontban meghatározott ár legfeljebb 6%-al emelhető.

A mennyiben az eladás a kereskedő raktárából történik az árt a helyi árvizsgáló Bizottság állapítja meg.

3. Ha az előírt iparvállalat a munkabérek emelkedése folytán vagy egyéb okból megállapított tájékoztató árnál vagy az általa jelen rendelet életbe lépéséig követelt árnál magasabb árt kíván számítani ezt csak az Országos Központi Árvizsgáló Bizottságnak előzetesen kikért engedélyével teheti.

4. A jelen rendelettel megállapított tájékoztató árak joghatályára nézve a 3578—1917. E. M. számú rendelettel megállapított tájékoztató árakat előlagható indok nélkül tullepi az idézett rendelet 28. pontjának übertett rendelkezései alá esik.

5. Az országos Központi Árvizsgáló Bizottság engedélye nélkül a jelen rendeletben megállapított tájékoztató árnál vagy az általa jelen rendelet életbe lépéséig követelt árnál magasabb árt számít az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá különösen a 3678—1917. M. E. számú rendelet 28. pontja alá nem esik kihágást követ el és 15 napig terjedő elzárással valamint kétszer koronáig pénzbüntetéssel büntetetik.

Arad, 1918. évi október hó 21-én.

Gröen, főkapitány.

Ejjeles

kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Érvényes 1918. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. 8:01
 Személyvonat délelőtt . . . 11:18
 Személyvonat este 8:48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. n. 1:25
 Személyvonat este 8:20
 Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 3:10
 Személyvonat reggel 7:50
 Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:10
 Személyvonat délután 4:48
 Személyvonat reggel 6:58

TRITTHALER FERENC

építészeti irodája

Arad, Wesselényi-u. 47.

(Saját ház.) — Telefon szám: 963.

Vállal mindennemű tervezést, építkezést, átalakítást és javítást. Kétségteljesen díjmentesen. 8133

Gazdáknak

mindennap délelőtt 8 órakor a Hadik-huszar laktanyában

lovak

használatra 8064

kiadatnak.

Értesítés.

Értesítem a közönséget, hogy a hó 15-étől kezdve orthodox kóserbusz eszik

DEMA mésszafos

cégnél (volt Koch Samu-féle helyiségben) Hunyadi-utca 1. szám felügyeletem alatt lesz elárultva.

Tisztelettel

8139 Orth. Isr. Főrabbitság.

Lóápolók

napi 20 korona díjazás ellenében a Lóértékesítő parancsnokságnál Hadik-huszarlaktanyában sürgősen 8068 felvétetnek

Katonai lóárvetés

folyó hó 15-én és 16-án pénteken és szombaton d. a. 8 órakor

Hadik-huszar laktanyában.